

De lofzang van Maria

uit

NAA-GEDACHTEN

Door

Dominicus Goltzius

Predikant te Hindelopen

te Amsterdam 1705.

Jacobus van Hardenberg

VERKLARING 32

Lucas 1 vers 46 en 47.

46. En Maria zei: mijn ziele maakt groot den Heere:
47. En mijn geest verheugt zich God mijn Zaligmaker.

INLEIDING.

De geboorte of menswording van onze grote Zaligmaker word doorgaans aangemerkt, als een zaak of oorzaak van grote *blijdschap*. Eerst, in de voorzeggingen. Jes. 9:2. Vergeleken met vers 9. Zo ook Zach.9:9. In het bijzonder word dat vernomen in vader Abraham, van wie Christus zelf dat uitdrukkelijk getuigt, Joh. 8:56. Daarna, in de vervulling: dat is, als die nu dadelijk geschied was: het bewijs daar van vinden wij, in die ene Engel, die de geboorte aan de herders bekent maakte, *verkondigende grote blijdschap*: en ter stond in *die menigte des hemelse heirlegers*. Luc. 2:10,13,14. daarna werd die *blijdschap* vernomen in de herders zelf, vers 15,16,17,20. Enige tijd daarna, zelf in de Wijzen uit het Oosten, Matth. 2: 1,10,11. Doet hier bij, dat die *blijdschap* over deze zaak of geboorte van Christus ook vernomen is tussen beide, dat is, voordat die noch dadelijk vervuld was, maar op het punt was, om vervuld te worden: namelijk, en in Elizabeth, die met een heilige blijdschap en verwondering was aangedaan, dat *de Moeder des Heeren* tot haar kwam: en in haar zoon Johannes, nog in haar lichaam besloten zijnde, *die van vreugde opsprong in haar buik*. Luc. 1:42,43,44. En terwijl niemand daar bij was, dan Maria, de moeder van Christus zelf, zo is die niet minder met deze blijdschap

aangedaan geweest; zo ook, dat die *blijdschap* van haar niet binnen kon blijven, maar zich openbaarde in dezen lofzang van haar; Waarin zij zich aldus liet horen: *Mijn ziel maakt de Heere groot: En mijn geest verheugt zich in God mijn Zaligmaker.*

Het zal niet ondienstig noch onstichtelijk zijn, deze lofzang van haar nader met verstandige harten te overwegen, opdat wij ook diezelfde geestelijke vreugde in God onze Zaligmaker mochten gewaar worden.

Hetgeen onmiddellijk hier aan voorafging, voor zoveel het Maria betrof, was, dat haar van de Engel Gabriël uit Gods Naam geboodschapt was de ontvanging en geboorte van een Zoon, Die Jezus zou genoemd worden, vers 26-38. Waar op Maria reisde naar het huis van de priester *Zacharias*, om eigenlijk zijn huisvrouw *Elizabeth*, haar nicht, te bezoeken; hetwelk volbracht werd. vers 39,40. Hetgeen daar voorviel tussen die beide vrouwen wordt verhaald vers 40-45. Daarop volgt nu deze lofzang van Maria, die tegelijk een uitwerking is van haar blijdschap. Daarin hebben wij twee voorname delen aan te merken:

1. Ten eerste, haar korte voorstel – vers 46,47. (behalve de inleiding van Lucas.)
2. Ten tweeden, Een nadere aanwijzing van de grond en de redenen – vers 48—55.

We beginnen met het eerste. De korte inleiding van de evangelist: En Maria zijde: Dit is eenvoudig te verstaan. Evenwel moeten wij daar een weinig bij stil blijven staan, dat vergelijkende met het voorgaande. Hij noemt hier Maria; een vrouwspersoon, uit het voorgaande van dit hoofdstuk genoeg bekend: bijzonder uit vers 27. *Deze Maria* zei. Dit is

wat meer als een gemene reden voort te brengen; zij sprak niet normaal, maar zij sprak in lofzang, en gedreven van de Heilige Geest, zoals uit de zaak zelf blijkt. Ze sprak omdat *ze geloofde*, vergelijk vers 45. met Ps. 116:10. en 2 Cor. 4:13. Zij sprak zo zeer niet tot haar nicht Elizabeth, als wel tot God en van God, om Zijn deugden te verkondigen; Zij was vol van een geestelijke blijdschap, en zo word haar *tong tot eer*, en *als de pen van één vaardige schrijvers*; haar *hart geeft een goede reden op en zegt hare gedichten van de Koning*, haar God en Zaligmaker. Vergelijk Ps. 45:2. De Apostel Jacobus zei eens: Jac. 5:13. *Is iemand goeds moeds? dat hij Psalmen zingt*; maar dat heeft Maria hier gepraktiseerd. Als de Heere eens koning Farao en al zijn Egyptenaren omgebracht had en door dat middel of bij die gelegenheid, zijn volk Israël verlost had, zo was er toen ook een Mirjam (dat met Maria overeen komt) onder de vrouwen, een profetesse, de zuster van Aaron, toen met een trommel in haar hand en met gezang, de *Heere hooglijk verhief*. Exod. 15:20,21. Die onderbrenging en verlossing was een voorbeeld en afschaduwing van de onderbrenging van de Farao, de duivel, en de geestelijke verlossing van Gods uitverkoren volk, door Christus; (toen al geweest zijnde, de *Engel van Gods aangezicht*, Die toen dat oude volk *behoed* heeft. Exod. 23:20.) Wat wonder was het dan, dat hier een andere Maria gevonden word, wanneer nu die *verlossing* stond uitgewerkt te worden, (wat Zacharias uitgebreider aanwijst Luc. 1:68/71) Die tot verhoging en lof van de Heere iets zegt en voortbrengt.

Eer wij noch tot de inhoud van haar lofzang overgaan, moeten wij noch met weinig woorden opmerken de naaste gelegenheid van dit haar *zeggen*: namelijk, die was, als zij

die geestelijke woorden van haar nicht *Elizabeth* had aangehoord, waarin die betuigde, de huppeling van de vrucht in haar buik; Maria en de vrucht in haar buik gezegend noemde, en de gelovige Maria zalig prees. Luc. 1:41/42/45. *Maria* nu dus zijnde een gezelline van die *Elizabeth*, die zo hemels en stichtelijk Godzalig sprak, begint ook te spreken: en niet minder, ja meerder en krachtiger, dan zij; Hoewel hun beider spreken niet anders geweest is als een ingeving van de Heilige Geest. Mag men evenwel daar uit niet terloops aanmerken *de weldaad van goed gezelschap*? En wel daar in bestaande, dat men daardoor ook tot goed aangezet word. Een verworpen Saul bevond dat eens, dat hij in een vergadering van profeterende profeten zijnde, ook *profeteerde*. 1 Sam. 19:22,23,24. Hoe het zij, *ijzer scherpt men met ijzer: also scherpt een man het aangezicht van zijn naasten*. Spreuk. 17:17.

Hiermee gaan wij over tot de inhoud van haar lofzang; en wel eerst om te zien het voorstel, die zij maakt van haar *blijdschap* tot verheerlijking van Die groten God. Daar vinden wij een tweeërlei uitdrukking: volgens de twee verzen van onze tekst:

- De eerste zijnde een grootmaking van de Heere;
- En de andere een betuiging van haar verheuging in God haar Zaligmaker.

-

1. Het eerste wordt aldus uitgedrukt: *Mijn ziel maakt groot de Heere*. Zo wij op dit Nederduitse woord zien, dan kan men zeggen, dat de Heere soms de mensen *groot maakt*, als Hij *de geringen uit het stof opricht en de nooddruftigen uit de drek verhoogt*. Ps. 113:7. of op een andere manier: Maar dan moet men ook zeggen, dat dit op den

Heere zelf niet past; noch uit kracht van Gods Wezen, zoals Hij de Allerhoogste is, die niet groter noch hoger kan gemaakt of verheven worden: *noch* uit kracht van het grondwoord dat betekend, *pradicare, verbis extollere, roemen en met woorden te verheffen*: en dit het werk van de mensen aan God. Laat ik het duidelijker zeggen, wij vinden dit woord vertaald voor *iemand* in *grootachting te houden*. zie Hand. 5:13. Dus wordt dan God van ons groot gemaakt, en, als wij Hem zelf in *grootachting* houden en hebben; dat is, Hem als een grote en heerlijke God roemen en met onze mond verheffen. Noch iets duidelijker: *Wij maken de Heere groot*, Als wij Hem lof en dankzegging toebrengen voor Zijn weldaden. Zie Ps. 50:15,23. En voornamelijk, Ps. 34:4. *Maakt de Heere met mij groot en laat ons Zijnen naam samen verhogen*: dat is, hooglijk prijzen. Nu, dit betuigt hier Maria met wat zij deed. Het was haar werk in de tegenwoordige tijd; En dat met haar ziel, zo sprak ze om te betuigen, dat dit niet een gewoon *woord van de lippen* was, maar een werk uit al haar inwendig vermogen en heilige genegenheden: als of zij had willen zeggen: uit mijn ganse hart en met alle krachten van mijn ziel roem ik in de Heere en verheerlijk mijn God. Of, ik schrijf Hem grootheid toe en verhef Hem en verhoog Hem boven alle. Wij hoeven niet nauwkeurig te onderzoeken, wie zij hier voor deze Heere verstaat: want men kan het nemen en voor God in het algemeen, en voor de Heere Christus, in het bijzonder, welke in Zijn komst in de wereld ook als Die bijzondere Heere is voorgesteld. Mal. 3:1. Doch naar ons oordeel past het eerste hier het beste, en dat in het volgende vers de Heere Christus verstaan wordt.

En toch, wij willen het hier niet bij laten, maar nog twee dingen opmerken:

1.1 Als wij hier spreken van God of de Heere groot te *maken*, dat zulks geschied niet alleen, omdat God zelf en in Hem zelf groot is, maar ook in Zijn weldaden; *groot in mogendheid*. Jer. 10:6. en dat in dit opzicht ook Maria den Heere heeft groot gemaakt: dat is, omdat ze zoveel weldaden had ontvangen, die ze in het vervolg van haar lofzang niet verzwijgt.

1.2. Dat deze grootmaking van de Allerhoogste inzonderheid met onze ziel geschieden moet. Zie Ps. 103:1,2. God eist het *hart*. Spreuk. 23:26. En wel daarom, om dat als het hart en de ziel gaande gemaakt wordt, dan worden ook alle de uitwendige krachten van het lichaam gaande gemaakt: de ogen, om die op te heffen naar de Hemel; de handen, om die uit te breiden; de voeten, om die voor God in nederigheid neer te buigen, enz. Deze beide dingen heeft Maria zichzelf voorgesteld, en daarom spreekt ze: en van de *Heere groot te maken*, en van dat te doen met haar ziel of hart. Het is dan zoveel, alsof zij gezegd had, zich wendende, niet zo zeer tot *Elizabeth*, als wel tot God; Heere, ik heb Uw hemelse bode gezien en Uw hemelse boodschap verstaan; ik ben bij U aangemerkt als Uw begunstigde en als gezegend *onder de vrouwen*, als die verwaardigd worde om Die lang verwachte Messias en Zaligmaker ter wereld te brengen en zo de *moeder* van Die Heere te zijn; ik ben reeds daar van tot mijn meerdere overtuiging verzekert door mijn eigen nicht Elizabeth, die zelf ook bevrucht is in haar ouderdom, en die mij reeds genoemd heeft *de moeder des Heeren*, en daarom mij en de vrucht mijns buiks *gezegend* genoemd, en mij daarbij nog als een gelovige zalig verklaart heeft; met

bijvoegende toezegging, dat alle dingen, bij mij uit Uw naam gezegd zijn, met zekerheid *zullen volbracht worden*. Terwijl ik dan weet dat *dit van de Heere geschied is*, en nog meer geschieden zal, en *het wonderlijk is in onze ogen*, zo vind ik mij op het allerhoogste en krachtigste verplicht, om U o Heere! met mijn ziel groot te maken en te verheerlijken. En kortom: Nadien ik in mijn hart gevoel, als mij mogelijk is met mijn tong en lippen voort te brengen, zo *looft de Heere mijn ziel, en al wat binnen in mij is Zijn Heilige Naam*.

Deze gezegende Maagd moet ons hier als een voorbeeld zijn tot navolging. En wel daarin; dat wij niet alleen God roemen of grootmaken voor ontvangen weldaden, zodat dat als een *billijke, nodige en heerlijke* zaak overal in de Heilige Schrift ons voorkomt, ja als een plicht geëist wordt van ons; in mijn *dankbaarheid*; maar ook dat wij het doen aan *de ene kant* met onze ziel, (het *inwendige* moet het *uitwendige* gaande maken) gelijk wij God zo moeten liefhebben, Matth. 22:37. En anders zal ons werk maar *geveinsd* zijn. *Aan de ander kant*, zelf door lofzangen, gelijk hier de *lofzang van Maria*, en in het vervolg van dit hoofdstuk de lofzang van *Zacharias* gevonden word: zoals wij daarom zulke lofzangen meer in de Heilige bladeren vinden gemaakt en beschreven en na gelaten: als onder de mannen als *Mozes, David, Hizkia, Jona*, enz. en onder de vrouwen, van *Mirjam, Debora, Hanna*, (Samuels moeder) enz. En dus is het nog onze plicht dagelijks, de *Heere* op die wijze te danken en onder elkaar tot stichting te *spreken met psalmen en lofzangen en geestelijke liederen*, zingende en psalmende de Heere in onze harten: volgens Efez. 5:19,20. en Col. 3:16. Dit is ook een vrucht of bewijs van ons geloof, zoals het hier met Maria was. Zo dan, *terwijl wij dezelfde Geest des geloofs hebben*,

.... zo geloven wij ook en daarom moeten wij ook spreken. 2 Cor. 4:13.

2. Het tweede wordt dus uitgedrukt, vers 47. *En mijn geest verheugd zich in God mijn zaligmaker*. Hier spreekt Maria van haar geest; die schrijft ze verheuging toe. Welke verheuging God haar Zaligmaker tot een voorwerp heeft.

2.1 *Mijn Geest*. Omdat ze een ander woord gebruikt als in het voorgaande, zo maken ook daarom sommige uitleggers een onderscheid tussen beide; en wel, dat de *ziel* gesteld wordt tegen het lichaam, als het ene wezenlijke deel van de mensen tegen het ander; en de *geest* betekent, hetgeen in de mens wedergeboren is: of de *ziel* zijnde, dat door welke wij natuurlijk leven, en de *geest*, dat door welk wij, als door een bovennatuurlijke genade leven. zie en vergelijk 1 Cor. 15:45; en 1 Thess. 5:23. Of, dat de *ziel* zou betekenen de *wil*, en de *geest* het *verstand*. *Hebr. 4:12*. Doch dat in het midden latende, oordelen wij het niet noodzakelijk te zijn, hier een onderscheid te maken tussen deze woorden, maar eenvoudig het ene woord opnemende tot verklaring van het ander; zo dat het geen Maria zo even genoemd had haar *ziel*, dat noemt ze hier nu haar *geest*: en dus is bekend, dat deze twee woorden in Gods Woord voor een en hetzelfde genomen worden: namelijk, voor het binnenste van de mensen, alle krachten van het gemoed. En wanneer een gelovige dus eenmaal en andermaal spreekt van zijn *ziel* of *geest*, zo wil die daarmee alle *hypocrisie* en *geveinsdheid* van hem afweren, en betuigen, dat zijn werk oprecht is. Dus zegt Maria daarom hier voor de tweede maal, mijn geest.

2.2 Van deze haar geest zegt Maria, dat die *zich verheugt*. In de Griekse Grondtaal staat, eigenlijk, *heeft zich verheugt*: versta en voor dezen, en verheugt zich nog voor tegenwoordig: gelijk ze daarom het voorgaande woord geuit had in de tegenwoordige tijd. Dit grondwoord, na het oordeel van de taalkundige, betekent niet algemeen *blij te zijn*, maar in het bijzonder met zulk een *blijdschap*, die ook wel door uitwendige tekenen en uitingen van het lichaam uitgedrukt wordt: zoals bij David. 2 Sam. 6:14,16. Het woord zelf betekend: een grote blijdschap tot opspringens toe. Zo wordt het genomen in Matth. 5:12. Luc. 6: 23. en 10:21. Joh. 8:56. Hand. 16:34. 1 Petr. 1: 6,8. en Openb. 19:7. en zo neemt Maria het hier ook. En toch. als Maria hier betuigt, dat haar geest zich *verheugde*, zo spreekt de zaak hier van zelf, dat het zo'n *blijdschap* en *verheuging* van haar geest niet was, als van een algemeen of natuurlijk mens, maar als van een *gelovig* mens. (zie het voorgaande vers en het woordje mijn, dat terstond in deze tekst nader volgen zal:) vervolgens was dit een blijdschap van het geloof die zo genoemd wordt, Phil. 1:25. en waar van Petrus uitdrukkelijk spreekt, 1 Pet. 1:8, *in dewelken gij nu, hoewel hem niet ziende, maar gelovende, u verheugt met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde*. Temeer moet hier een dusdanige *geestelijke blijdschap* verstaan worden, niet alleen, omdat die haar *geest* toegeschreven wordt; maar ook, aan *de ene kant*, omdat die samengevoegd wordt met, de *Heere groot* te maken; wat een geestelijk en hemels werk is: aan de andere kant, als wij aanmerken.

2.3. Het voorwerp van deze hare *verheuging*: aldus genoemd: *God mijn Zaligmaker*. Zo dan, niet omdat ik een

kind baren zal; maar in God, enz. Dit kunnen wij eerst bekwamelijk verstaan van God in het gemeen, Die ook tot zaligheid van de zondaars is, Job 13:16. en de *hoorn van de zaligheid opgericht heeft*, volgens Zacharias lofzang. Luc. 1:69. en 2 Tim. 1:9. God heeft ons zalig gemaakt. Zie ook 1 Cor. 1:21. En elders meer. Doch in het bijzonder hebben wij Hem te verstaan, Die eigenlijk de Zaligmaker genoemd wordt, namelijk de Zone Gods, nu uit Maria een Zoon des mensen zullende worden: Want tot wie kunnen wij het zeggen van Maria beter brengen, als tot die persoon, van welken wij door de mond van de Engel deze onderwijzing had ontvangen. Luc. 1:31. *Gij zult een Zoon baren en zult Zijnen naam heten Jezus.* Vergelijk met Matth. 1:21. *Want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden.* Ook vergeleken met Luc. 2:11. en Joh. 4:42. en andere plaatsen.

Waarom nu de Zone Gods een zaligmaker genoemd wordt, is bekend uit de eerste beginselen van de Christelijke religie. In het kort, omdat Hij alleen, die Hem van de Vader gegeven zijn, verlost uit de staat van rampzaligheid of eeuwige verdoemenis en hen overbrengt tot een staat van eeuwige gelukzaligheid. Voorheen hebben wij al een of andermaal gesproken van Maria's *geloof*; maar dat komt hier weer aan de orde: want zij belijdt hier haar geloof; ten opzichte van *kennis, toestemming en vertrouwen*, op de Messias: want betreffende de twee eerste dingen, zij kende Hem ten aanzien van Zijn persoon ook *God te zijn*; zoals zij hier uitdrukkelijk noemt. Ziet Hem ook zo genoemd, *God onze Zaligmaker*, 1 Tim. 1:2. en 2:3. Tit. 1 3. En 2:10. en 3:4. Jud. Vers 25. En wel daarom, omdat Hij ook de waarachtige God is. Joh. 1:1. en 1 Joh. 5:20. en *God boven alles te prijzen*. Rom. 9:5. En ten opzichte van Zijn (Middelaars) ambt kende zij Hem

dusdanige Zaligmaker te zijn zoals gezegd is. En zoals zij Hem dus *kende*, zo *stemde* zij die waarheid *toe*, als zijnde aller aanneming waardig: bijzonder *stemde* zij dit *toe*, dat dit kind of deze Zoon, die nu stond uit haar geboren te worden, *Die God* was en *Zaligmaker* zou zijn: Het welk Paulus naderhand aldus verklaarde in 1 Tim. 3:16. *God is geopenbaard in het vlees*. Zij geloofde van een persoon en twee naturen. Maar wat nu betreft haar vertrouwen in het geloof, dat geeft ze te verstaan in het woordje *mijn, mijn Zaligmaker*. Dit heeft een bijzondere nadruk: want daarin geeft ze duidelijk te verstaan, dat ze een zondares was, zoals alle mensen in het gemeen: Want Christus is geen Zaligmaker, dan van zondaren: Maria Hem nu erkennende *haar Zaligmaker* te zijn, zo belijdt ze openbaar, dat ze een *zondares* was en deze Zaligmaker van node had. Doe hierbij, dat de Engel haar voorheen al had genoemd de *begenadigde* in vers 28, omdat ze *genade bij God gevonden had*, vers 31. Nu wie hebben *genade* nodig dan alleen arme zondaars? zie Luc. 18:13. Dit stellen wij tegen het hedendaagse Pausdom, dat Maria onzondig stelt, ja, als een Middelaressen erkent: want, Si peccatrix, non deprecatrix, nec Mediatrix. Maar zoals ze hier *belijdenis* doet van haar zonden, zo *gelooft* ze ooit vergeving en wegneming van haar zonden door deze Zaligmaker, welken zij mijnt en haar ziel toe-eigent: wij weten, dat dit mijnen en Christus zich zelf toe te eigenen, is als de ziel, en zo het voornaamste van het Zaligmakende geloof. Zie dat ook in Job, Job 13:16. en 19:25. David, Ps. 23:1. Asaf, Ps. 73:26. de Kerk, Klaagl. Jer. 3:24. Thomas, Joh. 20:28. Paulus, Gal. 2:20. enz. en dus dan hier ook Maria.

Denk eens hoe aardig dit toepast op het voorgaande: zij had zo even uit van *Elizabeth* gehoord: *Zalig is zij, die gelooft*

heeft. Dit bevestig zij en zegt daarop *Amen*: Ik geloof tot mijn zaligheid *in God mijn Zaligmaker*. Idem: Zij drukt haar grote *blijdschap en verheuging* uit; maar nu in Wie kan een Heilige en Godzalig mens zich beter verheugen als in *God en zijn Zaligmaker*? Namelijk in de verzekering van mijn deel aan God, nu mens geworden tot mijn zaligheid. Dus leert ze ons en geeft ons duidelijk te verstaan:

Dat de *blijdschap van een gelovige ziel gevonden wordt in Christus*, (want die is hem Alles. Col. 3:11. *en met Hem schenkt God hem alle dingen*. Rom. 8:32. *en in Hem woont alle volheid*. Col. 1:19. *en zijn alle schatten*. Col. 2:3. enz.) bijzonder als *God en Zaligmaker*. Geen wonder; God wordt genoemd een *God des blijdschap onzer verheuging*. Ps. 43:3. En wat kan een zondaar meer verblijden, als dat hij een *Zaligmaker* verkrijgt, aan welke hij deel heeft? Zie Luc. 2:10,11. een *schuldenaar*, die zijn schult niet kan betalen, is blij met een *Borg*. Dit ons spreken wordt ook bevestigd in 1 Petr. 1:6. Waar hij ook van Christus preekt, als een oorzaak van een *onuitsprekelijke en heerlijke vreugde* voor de gelovigen, hoewel ze Hem met lichamelijke ogen *niet zien*: en Paulus spreekt van een *blijdschap van het geloof*, Phil. 2:25. En een voorbeeld zien wij in de *Moorman*, Hand. 8:39. En in de *Stokbewaarder*. Hand. 16:34. De natuur en staat van het Koninkrijk Gods en Christus brengt deze *verheuging* met zich, Rom. 14:17. En Christus Dienaars zijn *medewerkers* van de *blijdschap* van de gelovigen. 1 Cor. 1:24.

Ellendige mensen dan, die blij zijn en zich grotelijks *verheugen* buiten *God hun Zaligmaker*! Die zeer wel vergenoegt zijn als zij overvloed van wereldse rijkdommen en aardse schatten mogen hebben en zich daarin verheugen, terwijl zij zijn zonder God en zonder Christus de

Zaligmaker *in de wereld*. Efez. 2:12. Zij zijn geen *gelovige* hun blijdschap is ijdel, zal een einde nemen en in een rampzalige *droefheid* verandert worden: Vervolgens zonder God en een Zaligmaker zijnde, zullen ze ook niet Zalig worden.

Wij moeten dan in dezen wijzer en voorzichtiger zijn; niet navolgende die wereldlingen, die zich verheugen in de dingen van de wereld, als in hun enigste en hoogste goed, *ja die blij zijn in het kwaad doen, en zich verheugen in de verkeerdheden van de kwaden*. Spreuk. 2:14. Maar navolgende deze Maria, om ons te verheugen met onze geest in God onze Zaligmaker, als ons hoogste goed. Over tijdelijke zegeningen van God moeten wij *blij zijn, als niet blijde zijnde*, 1 Cor. 7:30. maar in God onze Zaligmaker hebben wij ons op het krachtigste te verheugen. Die is onze blijdschap waardig. Die God onze Zaligmaker hebben wij nog onder ons in de bediening van het Evangelie. En deze blijdschap zal nooit ophouden, maar eens in een volmaakte blijdschap verandert worden. Alleen laten wij ons gedragen en tonen als Maria: belijdende dat wij zondaars zijn, en een Zaligmaker nodig hebben. Geloven of gelovig zijnde. Ja het vertrouwen van het geloof werkelijk merkende, om te kunnen zeggen, *God mijn Zaligmaker*. Dan zullen wij verzekert worden, dat wij ook met hen zalig zullen zijn, in Wie wij gelooft hebben. Luc. 1:45. *Verkrijgende het einde onzes geloofs, namelijk, de zaligheid der zielen*. 1 Petr. 1:9. ziet ook Joh. 6:49.

VERKLARING 33

LUCAS I : vers 48, 49.

48. Om dat Hij de nederigheid Zijner dienstmaagd heeft aangezien: want zie van nu aan zullen mij zalig spreken alle de geslachten.
49. Want grote dingen heeft aan mij gedaan Hij die machtig is, en Heilig is Zijn Naam.

In het lied het welk Mozes en de kinderen van Israël zongen na hun verlossing uit de hand van de koning Farao, (verhaald in Exod. 15) vinden wij onder andere dit in vers 11: *O Heere! wie is als Gij onder de Goden.* En om dat nader aan te wijzen, dat God Zijns gelijke niet heeft onder degene, die Goden genoemd worden in de Hemel en op de aarde, word dit daar aan toegevoegd: *wie is als Gij, verheerlijkt in heiligheid, vreeslijk in lofzangen, doende wonder?* Drie bijzondere dingen worden daar van God gezegd waar door Hij alle Goden overtreft:

I.1. *Verheerlijkt in heiligheid*: niet alleen Zelf *heilig* zijnde, vrij van alle smet; Maar ook zulk Een, Die zich *heerlijk* vertoond in die Zijn *heiligheid*: Of Die *verheerlijkt* en geroemd moet worden vanwege Zijn *heiligheid*: Of nog eens, Wiens *heerlijkheid* vernomen wordt in Zijn *heiligdom*.

I.2. *Vreeslijk in lofzangen*: dat is, of dat Zijne werken, over welke men Hem prijzen moet, (lofzangen dan gesteld zijnde voor de stof van lof) vreeslijk zijn en om te verwonderen: of, dat God dan Zelf ook onze vreze en verschrikking moeten

zijn. (Jes. 8: 13.) als men Hem prijzen en lofzangen toebrengen zal: of eigenlijk, dat wij in onze lofzangen, die wij Hem opdragen, met de hoogste *vreze* en eerbied moeten aangedaan zijn. omdat zijn werken en weldaden dat vereisen.

I.3. *Doende wonder*, verstaat zulke dingen die het begrip van de mensen en de loop van de natuur te boven gaan; zo dat men daar van moet zeggen: *Dit is van de Heere geschied, en het is wonderlijk in onze ogen*. Ps. 118:23. Zodanig was hun wonderlijke vertroosting uit Egypte; de *ondergang* van Farao met de zijnen, hun *doorgang* door de Rode Zee. Zo dan, *de God Israëls, die alleen wonderen doet*. Ps. 72:18. Zo werd hij dan aangemerkt in die lofzang, om Hem in dat opzicht groot te maken en te verheerlijken. Zoals dat nu daar geschied na Israëls verlossing uit Egypte; zo zien wij het als de geestelijke verlossing van Gods volk uit de dienstbaarheid van de zonde en uit de macht van Satan. Dit stond te geschieden die nu in het vlees zal verschijnen, dat God ook in dat opzicht, als *verheerlijkt in heiligheid, vreeslijk in lofzangen en doende wonder*, is aangemerkt en groot gemaakt: namelijk, van Maria: want tot dat einde bracht ze haar lofzang voort, waarin haar *ziel de Heere groot maakte en verheerlijkte*, als Eén, *Die te vrezen is*. En zij toont ook daar verder in, dat God verheerlijkt is in *Zijn heiligheid en wonderen doende*: Dat is, een heilig God, Die wonderlijk is in Zijn werken. Dit vinden wij in de inhoud van haar lofzang, en bijzonder in deze onze *twee tekstverzen*: Want niet alleen heeft Hij een *nederige dienstmaagd aangezien*, die van allen *zalig* zou *gesproken* worden; maar ook getuigd dit van Hem; *Groote dingen heeft aan mij gedaan, Hij die machtig is, en*

heilig is Zijn naam.

Uit de twee voorgaande *verzen* hebben wij verstaan het voorstel van Maria's lofzang; Nu zullen wij in de overige verzen zien de nadere aanwijzing en de bevestiging uit krachtige redenen; Welke redenen zo zijn samengeteld, dat daaruit blijken moet, dat, hoewel deze lofzang juist niet mochten zijn gesteld na de regels en maat van de dichtkunst; evenwel wordt daarin een hoge stijl gevonden, en woorden of spreekwijzen, die niet algemeen zijn, en wel zeer netjes in verschillende spreuken en verzen onderscheiden en gedeeld. Deze *Redenen* door haar bijgebracht, om de *Heere groot te maken* met haar *ziel*, zijn genomen van Gods genadige handelingen met Zijn volk, waar door, zoals Hij Zich altoos aan hen niet onbetuigd had gelaten, Hij Zich nu ook niet onbetuigd liet aan Maria in het bijzonder.

De *Redenen* zijn dan tweeërlei:

- I.3.1. Enige genomen van Gods goedheid aan Maria zelf, vers 48 en 49.
- I.3.2. Andere genomen van Gods goedheid bewezen aan anderen, vers 50 – 55.

I.3.1. Belangende de eerste soort van *Redenen*, dat is voor zover God Zijn goedertierenheid aan Maria zelf in het bijzonder betoont had, die kunnen wij wederom aldus onderscheiden:

Eerst, Dat God haar geringe staat niet verworpen, maar aangezien had, vers 48.

Daarna, dat Hij in het algemeen grote dingen aan haar had gedaan,/ vers 49.

I.3.1.1. Het 48^e vers begint met *omdat*; duidelijk te kennen gevende een bevestiging van haar voorgaande *grootmaking* van de Heere en haar *verheuging* in *God haar Zaligmaker*. Hoe God Zich gedragen heeft omtrent haar geringe staat, word eerst genoemd, en dan nader aangewezen van zeker gevolg.

I.3.1.1.1. Genoemd: *Hij heeft de nederigheid Zijner dienstmaagd aangezien*. Zij noemt zichzelf hier de *dienstmaagd van de Heere*: zoals ook eerder in vers. 8. *Ziet de dienstmaagd des Heeren*. Alsof zij zei: Ziet hier ben ik volvaardig om de wil van de Heere wil te doen en gewillig om de Heere over mij te laten *besluiten*¹, zo als het Hem beliest. Dit herhaalt ze hier: De gelovige hebben daar in eer, dat ze *dienstknechten* en *dienstmaagden* van de Heere genoemd worden. Hand. 2: i8. Uit Joël 2. David, niettegenstaande hij een koning was, roemde nochtans hier in: *Och Heere! zekerlijk ik ben Uw knecht, ik ben Uw knecht, een zoon Uwer dienstmaagd*. Ps. 116:16. waar hij tegelijk de eer van zijn moeder daarin stelt, dat die ook des Heeren *dienstmaagd* was. Maria, uit Davids huis afkomstig spreekt hier ook zo: *Zijn dienstmaagd*. En gelijk dit een eer is voor de gelovige, dat ze dienstknechten en dienstmaagden Gods genoemd worden, zo is het haar te gelijk een oorzaak van vernedering, en onderdanigheid voor God, en afhankelijkheid van God; zoals dienstknechten en dienstmaagden zodanig moeten zijn voor hun heren en vrouwen. Zie Ps. 123:2. En toch, zij noemt zich niet oppervlakkig een dienstmaagd, maar zij

¹ Disponeren

spreekt ook van haar *nederigheid*. In de Griekse grondtekst staat *nederigheid*: dat onderscheiden moet worden van *ootmoedigheid*; Het laatste is een inwendige genade terwijl het eerste is een uitwendige geringe en slechte staat; Daarvan is ook gering uit 2 Cor. 10:1 afkomstig. En in zodanige geringen staat naar het uitwendige was Maria die hier genoemd word; Waarom ook onze overzetters met voorzichtigheid vertaald hebben met *als onderdanigheid*², om te onderscheiden van nederigheid of ootmoedigheid. De nederigheid des harten had Maria reeds te kennen gegeven in de benaming van dienstmaagd; maar haar uitwendige geringe en slechte staat schaamt ze hier niet te noemen de *onderdanigheid*. Met recht mocht ze zo doen! Want niet-tegenstaande zij met haar ondertrouwde man Jozef uit koninklijke huize en bloed was, namelijk, uit Davids geslacht, zo was nochtans dat huis Davids zo vermindert, dat er niets koninklijks meer van te vinden was. Dit was te zien in Jozef, die een timmerman was; in Maria, die geringe en slechte doeken had, waar in zij haar nieuw geboren Kind wond in beide, dat ze als geringe lieden te Bethlehem buiten de herberg, naar een beestenstal verwezen werden. Idem, uit de offerande die zij gaven, namelijk een paar tortelduiven of twee jonge duiven; de macht niet hebbende om een jarig lam ten offer te brengen. Luc. 2:24. Deze geringe, slechte en vernederde staat was Davids huis overkomen, niet alleen naar Gods *wil* en *voorzienigheid*, maar ook naar voorzegging. Zie Jes. 7:15 en 11:1. Nu niettegenstaande de *onderdanigheid* of geringe staat van Davids huis en vervolgens van Maria, zo getuigt ze evenwel, dat de Heere

² Nederheid

die *onderdanigheid* had aangezien. Hoewel God geen ogen heeft, nochtans ziet Hij. Gods Woord schrijft Hem een drieërlei oog toe:

- a. Een oog van Zijn *algemene voorzienigheid*, waardoor Hij kennis heeft van alles. 2 Kron. 16:9. Ps. 33:13,14,15. Hebr.4:13.
- b. Een oog van *toorn, wrake en oordeel*, waar mee Hij de goddelozen aanschouwt om hen te straffen. Ezech. 7:4,9 en 8:18. en 9:10. En Amos 9:8. *De ogen des Heeren zijn tegen een zondig Koninkrijk*,
- c. Een oog van *genade, gunst en liefde*. Ps. 33:18. en 34:16. dit word anders genoemd, dat God Zijn oog op iemand stelt ten goede. Jer. 24:6.

Dit laatste oog des Heeren word hier verstaan als Maria getuigt, dat Hij de *onderdanigheid* van haar heeft aangezien. Vergelijk hiermee het spreken van Lea, als zij *Ruben* gebaart had. Gen.29:32. *Omdat de Heere mijn verdrukking heeft aangezien*. Maria wil zeggen: de Heere heeft mij om mijn geringe staat niet verworpen noch om mijn armoede verstoten. Maar onder het tegendeel moet verstaan worden: namelijk, maar mij onwaardige verwaardigt heeft, om een ware moeder te worden van de Messias, Die ik als mens voor een tijd plaats geven zal onder mijn hart, Die mijn vlees en bloed mede delende, en dan, na vervulling van mijn dagen zal ter wereld brengen. En met minder worden: Die zich mijner ontfermt heeft, en mij hooglijk verheven in mijn geringe en lage staat. Zo dat men in dit spreken van Maria niet kan opnemen, alsof daar in begrepen zou zijn een verdienstelijkheid of verdienende oorzaak, en wel dat de

nederigheid van het gemoed van Maria dat waardig was, dat God na haar zo om gezien had. Dat laten wij voor het Pausdom; maar wij oordelen anders; Maria zelf heeft anders geoordeeld, die niet van verdienste sprak, maar van haar zonden, waar tegen zij een Zaligmaker nodig had.

Dit breng ons bij de reden van *grootmaking* van de Heere door Maria met haar *ziel* en van de *verheuging* van haar *geest*. En met recht: want dat de grote God uit de hoge Hemel Zich verwaardigt de ellendige mens gunstig te zijn en te verheffen, is stof van blijdschap en van roem voor de Allerhoogste. De ellendige *Mefiboseth* die de genadige toezegging van Koning David verstaan had, moest eens in verwondering uitroepen: *Wat is uw knecht, dat gij omgezien hebt na een dode hond, als ik ben?* 2 Sam. 9:7,8. Niet minder hier Maria.

In haar voorbeeld ons getoond: *Dat God de geringen van staat in de wereld niet altijd vergeet, maar wel in genade aanschouwt en gunst bewijst en verheerlijkt*: Verstaat hen die met Maria *gelovig* zijn en *dienstknechten of dienstmaagden* van de Heere. ziet dit ook in Ps. 113:7,8. vergeleken met 1 Sam. 2:8, 1 Cor. 1:27,28 en Jac. 2:5. En een duidelijk voorbeeld in *Gideon*. Richt. 6:15,16. *Gods wegen zijn niet, als de wegen van de mensen, en Zijne gedachten niet als gedachten van de mensen*. Jes. 55:8. *Want de mensen zien aan wat voor ogen is, maar de Heere ziet het hart aan*. 1 Sam. 16:7. God ziet niet *boven Hem*, omdat niemand boven Hem is; Hij ziet ook niet *beneden Hem*, om dat niemand aan Hem gelijk is; maar Hij ziet beneden Hem, omdat alle schepselen lager zijn dan Hij. En bijzonder de mens die op de lage aarde zijn woonplaats heeft, en dat nog dikwijls in een geringe en verachte en armelijke staat: opdat dan die mens mismoedig of

troosteloos zou worden, zo ziet *hij zijn onderdanigheid* aan. Dit zo te overdenken is vertroostend En zijn wij daartoe gebracht, en heeft God ook onze *onderdanigheid* aangezien, door ons te verwaardigen met een geestelijke genade en voorrecht, laten wij ons daarover *verheugen in God en de Heere grootmaken*..... En omtrent andere, die arm en veracht zijn, dit ook praktiseren..... Begeren wij dat God onze *onderdanigheid* ook aanzie, laten wij bij die uitwendige *onderdanigheid* ook inwendig nederig van hart zijn.... Dienstknechten en dienstmaagden van de Heere, aangedaan met een vaardige gehoorzaamheid omtrent Zijn bevelen..... En vooral met Maria ook gelovig. *Arm naar de wereld en rijk in geloof* staan bij elkaar, en worden *erfgenamen* van het hemels *Koninkrijk*. Jac. 2:5.

1.3.1.2. Het gevolg hier van is: *want ziet van nu aan zullen mij zalig spreken alle de geslachten*. Het woordje ziet betekend hier een verwondering en wel over een onverwachte en ongehoorde zaak, die gelegenheid zou geven, dat alle de geslachten Maria zouden *zalig spreken* en wel *van nu aan*. Het Griekse grondwoord komt maar tweemaal in het Nieuwe Testament gevonden wordt: eerst hier, voor *zalig spreken* vertaalt: en dan nog eens in Jac. 5:11. Door *gelukzalig houden*. Als Maria hier van zegt: *zij zullen mij zalig spreken*, zo is dat zoveel, als zij zullen mij *gelukzalig houden*: of, mij rekenen als de gelukkigste onder alle vrouwen die er ooit geweest zijn. En met recht: want men mag denken geloven, dat er zoveel godzalige vrouwen van zo veel honderd jaren geleden geweest zijn, (vergelijk het voorbeeld van Eva, terstond al na de openbaarring van het eerste Evangelie Gen. 4:1.) die verlangt hebben na deze

genade, die Maria geschied is om namelijk een moeder van Messias te mogen worden; maar niemand van haar heeft het mogen gebeuren; Doch Maria alleen; Geen wonder dat ze haar *zalig zullen spreken*: te meer omdat zij een ellendige wees en arme maagd was uit de verachte stam van David, die dit te beurt is gevallen.

En wie toch zullen dit doen?

Antw. Alle de geslachten. Dit stelt Maria voornamelijk tegen het spreken van de Engel vers 28³. en van Elizabeth, vers 41⁴. en dan is het als Maria had willen zeggen: Niet alleen zal mijn nicht *Elizabeth* mij gezegend of zalig noemen, maar ook *allerlei geslachten*, mannen en vrouwen, Joden en heidenen, tot wiens oren deze zaak komen zal. En wel van *nu aan*, verstaat daar voor, en in volgende tijden, in die geslachten die nog zullen geboren worden. Men moet hier wel opmerken dat Maria hier alleen noemt zalig spreken of gelukkig achten, en meer niet; Zij zegt niet, *hierom zullen ze mij aanbidden*, of goddelijke eer aan doen, of mij erkennen als middelaressen of voorspreekster van de zondaren, enz. Zo dat men haar dus al te hoog verheft zoals in het Pausdom en deze *zaligspreking* al te ver uitstrekt. Dit is de eer van Christus Gods Zoon te benemen en Maria een zondares op te dragen. Allen die zalig gesproken worden moeten daarom niet aangebeden worden. Het eerste voorzegt Maria hier door den Profetische Geest: *Zij zullen mij zalig spreken*.

Laten wij hiermee vergelijken hetgeen *Lea sprak* toen *Zilpa* haar dienstmaagd *Aser* gebaart had. Gen. 30:13. *Tot*

³ En de engel tot haar ingekomen zijnde, zeide: Wees gegroet, gij begenadigde; de Heere is met u; gij zijt gezegend onder de vrouwen.

⁴ En het geschiedde, als Elizabeth de groetenis van Maria hoorde, zo sprong het kindeken op in haar buik; en Elizabeth werd vervuld met den Heiligen Geest;

mijn geluk; want de dochters zullen mij gelukkig achten. veel meer reden had *Maria* hier.

Zoals nu *Maria* dit heeft voorzegt, zo is het ook geschied. Zie de vervulling onder andere in Luc. 11:7. Het geschiede dat een zekere vrouw de stem verheffende uit de schare tot Christus sprak: *Zalig is de buik, die u gedragen heeft, en de borsten, die Gij gezogen hebt:* waar door *Maria* verstaan wordt. En dit is in volgende tijden ook zo geschied en het geschied nog in de tegenwoordige tijd: Want wie is er die dit wonderwerk hoort en verstaat die *Maria* niet zalig zal spreken? Omdat ze de moeder geworden is van dat gezegende zaad van de vrouw, in het Paradijs al geopenbaard. Over al waar dit evangelie gepredikt wordt, moet dit tot haar lof gesproken worden. En toch, dit moeten wij nog met een woord opmerken, dat met dit zalig spreken hier niet eigenlijk de eeuwige zaligheid bedoeld wordt: Want zeker is dat zij niet zalig is geworden omdat ze Christus ter wereld gebracht heeft, maar omdat ze geloofd heeft vers 45⁵. Namelijk in deze Godmens haar Zaligmaker; Zij is niet buiten... maar door Christus zalig geworden.

Laten wij dan ook onder degene gevonden worden, die *Maria* zalig spreken, tegen de zulken die er mochten gevonden worden die haar lasteren⁶. en dat om deze genade, die haar van God geschied is, ja haar waarlijk zalig houden, om of wegens haar geloof, waar door haar hart is gereinigd geworden, en zij een aandeel gekregen heeft aan haar Zoon als zaligmaker. Mogelijk mocht iemand zeggen: ik spreek

⁵ En zalig is zij, die geloofd heeft; want de dingen, die haar van den Heere gezegd zijn, zullen volbracht worden.

⁶ (Augustinus spreekt van Antidicomarianite, navolgers van enen Helvidius Priscus, in de tijd van Hieronymus, van Roffenfis genaamd, *Mariaemaffix The workes of Boys*; p. 33.)

dan Maria zalig; maar mocht ik ook zo gelukkig zijn, zo zou ik mij nog meer kunnen troosten en geruststellen,

Antw. Hier is raad toe: want iedere gelovige en gehoorzame ziel is op een geestelijke wijze de *moeder van Christus*. Ziet en hoort dat uit Christus mond. Matth. 12: 49,50. *Christus Zijne hand uitstreckende over Zijn discipelen, zeide; Ziet mijn moeder en mijn broeders*. Dit verklaart Hij: want *zo wie de wil mijns Vaders doet, die in de hemelen is, dezelve is mijn broeder en zuster, en moeder*. Ja nog meer leren wij uit Zijn mond; namelijk, dat de zodanige zo wel en meer zalig zijn dan Maria, omdat ze Christus moeder was; namelijk Luc. 11. want op die uitroep van een zekere vrouw, *Zalig is de buik, die u gedragen heeft, enz.* vers 27. Sprak Christus: *Ja zalig zijn degene, die het woord Gods horen en dat bewaren*. In welke woorden Hij niet ontkent dat Zijn moeder zalig is maar toont, dat haar en anderen hun zaligheid niet voortkomt uit vleselijke geboorte, maar door het geloof in het Woord van God, met waar geloof aangenomen en tot godzaligheid overgebracht. Ziet daar de weg om zo wel zalig gesproken te worden en metterdaad zalig te zijn als Maria.

I.3.2. Hier op volgt een verklaring van Maria in vers 49. Dat God in het algemeen grote dingen aan haar gedaan had: welk vers begint met het woordje *want*, dat de kracht heeft van het voorgaande nader te bevestigen: in deze zin *zou mijn ziele de Heere niet groot maken, daar Hij grote dingen aan mij gedaan heeft?* Of zou *mijn geest zich niet verheugen in God mijn Zaligmaker*, die niet geringe maar grote en heerlijke dingen aan mij besteed? En zo wij dit vers willen brengen tot de laatste woorden van het voorgaande vers, zo

bevestigt dit vers dat zeggen: *Ziet van na aan zullen mij zalig spreken alle geslachten*. Waarom? Omdat God *grote dingen aan mij gedaan heeft*.

Twee dingen doet Maria hier:

1. Noemt ze weldadigheid.
2. Ze beschrijft de Weldoener nader.

I.3.2.1. De weldadigheid word dus genoemd: *Grote dingen heeft Hij aan mij gedaan*. In het Grieks wat wij ook vinden in Hand. 2:11. door *grote werken* vertaald. Men kan gemakkelijk denken welke *grote dingen* en werken Gods hier verstaat: namelijk die reeds aan haar geschied waren (in het voor gaande van dit Hoofdst. verhaald) en die nog meer aan haar stonden te geschieden: Waaronder dit in het algemeen was, dat zij nu den Messias ontvangen hebbende, Die ook baren zoude, zoals kort hierna geschied is. Dat was in het gemeen *een grote zaak*: maar daar onder waren andere grote zaken vermengt: namelijk, dat een Maagd, zodanig *zijnde en blijvende*, een Zoon zou baren: volgens Jes. 7:14. Dat het *schepsel* haar *Schepper* en de *dochter* haar *Vader* voortbrengt: *Die de Hemel der hemelen niet kan bevatten*, Die werd bevangen in het lichaam van Maria: *De vrouw* zou de man omvangen. Jer. 31:22. *Die allen schepsel het voedsel geeft*, trok als een kind voedsel uit Maria's borsten; enz. hoedanige dingen meer, als *grote dingen* en als raadselen kunnen genoemd te worden, en ook wel verstaan, als men slechts de Goddelijke en menselijke van Christus onderscheid. Buiten deze dingen kan men met Maria zeggen dat God *grote dingen* aan haar en door haar gedaan heeft: want zij is een middel of gezegend werktuig geweest dat te

voorschijn is gekomen uit het *zaad van de vrouw*, dat de duivel, de oude slang, de kop zou vermorzelen; *Abrahams zaad*, Mozes grote Profeet; *Davids rechte afstamming*⁷ en opvolger op zijn troon, Die tegelijk *Davids Heer en Zoon* was; De vervuller of het lichaam zelf van zoveel heerlijke voorzeggingen en voorbeelden in het Oude Testament. Enz. En omdat het onmogelijk alle dusdanige *grote dingen* in het bijzonder te noemen, zo zeggen wij aan de *ene kant*, terwijl dit een *grote verborgenheid van de godzaligheid is, dat God geopenbaard is in het vlees*. 1 Tim. 3:16. Zo moet volgen dat alle dingen die daartoe behoorden *grote dingen* waren. Aan de *andere kant*, terwijl deze dingen strekte als een voorbereiding tot dat grote werk van de verlossing en zaligmaking van het rampzalig mensdom zo moeten ze noodzakelijk *grote dingen* zijn. Ja nog eens; omdat dit dingen waren die niet anders als *Gods werken* waren zoals nu nader in de tekst volgen zal zo moeten ze daarom ook grote dingen zijn: want volgens Ps. 111:2. *De werken des Heeren zijn groot*.

I.3.2.2. De Weldoener word nader beschreven:

- a. Hij die machtig is.
- b. Heilig is Zijn Naam

I.3.2.2.a. Opdat niemand een misgreep mocht begaan omtrent de Auteur van dit alles, zo zegt Maria wie zij hier verstaat: *Hij heeft gedaan*: namelijk, *Die Machtig is*: verstaat bij uitnemendheid en Die bij niemand in macht mag vergeleken word: te weten God. zie Ps. 89:7,8,9,14. Dat God

⁷ succeffleur

machting, ja almachtig is, is een ontwijfelbare waarheid, en als Hij zodanig niet ware, Hij zou geen *God* zijn omdat wij voor God verstaan het aller *volmaaktste Wezen*, dat van Hem zelf is. Wij twijfelen ook niet of Maria heeft God voorheen gekend, als *machting en almachtig*, hoewel ze hier in nader is bevestigd geworden door de onderwijzing van de Engel. Zie boven vers 37. Het zal onnodig zijn die schriftuurplaatsen hier bij elkaar te brengen waarin van Gods kracht en almacht getuigt wordt; maar nodig kort te tonen hoe Maria hier van Gods Macht spreekt. Namelijk:

- a. Om Hem te maken als een voorwerp en stof van haar lofzang.
- b. Omdat niemand *grote dingen* doen kan dan Die *machting* is.
- c. Omdat hij Hem dusdanig geopenbaard had zo in alle de beloften deze aangaande als in het werk tot zover. Zie Luc. 1:51 en 55 en 69,70.
- d. Omdat zij niet twijfelde of Hij zou Zich nog verder in de vervulling van alles zodanig, dat is *als machting*, openbaren. Vergelijk Rom. 4:21. Als daarin nu nader versterkt zijnde door de laatste woorden van Elizabeth vers 45. *De dingen die haar van de Heere gezegd zijn zullen volbracht worden.*
- e. Omdat zij deze Macht Gods stelt tegen haar eigen geringheid en vernederde staat: want nu bleek dat God machting was haar noch te verhogen en te verheerlijken.

I.3.2.2.b. En heilig is Zijn Naam. Dit komt overeen met Ps. 111:9. *Zijn naam is heilig en vreselijk.* Wij zullen ons niet ophouden met de verschillende betekenissen van de namen van God of de Heere; maar dit alleen kort zeggen wat wij

daarvoor verstaan zo van God zelf als alles waar door God Zichzelf aan ons bekend maakt; Hetzij de eigen namen waarmee wij Hem noemen boven welke de naam Jehova uitsteekt; hetzij Zijn deugden en volmaakheden. enz. welke dingen beter aangewezen worden in de verklaring van het derde gebod en het eerste van het ONZE VADER. Deze naam zo genomen zijnde, zegt Maria *is heilig*: willende zeggen, God zelf is *heilig*; Zijn deugden en volmaakheden zijn *heilig*; Zijn Woord en wetten zijn *heilig*; Zijn beloften en de vervulling van die beloften zijn *heilig*; ja alles is heilig wat *in God* en *van God* is. Maar wat betekend dat *Heilig*? Dit woord drukt uit het volmaakte Wezen van God of met inbegrip van al Zijn deugden en eigenschappen; Zijn *volmaakte gerechtigheid* en *absolute hoogheid*, en al hetgeen dat *heerlijk* en *loffelijk* van God kan gezegd worden. Bijzonder wordt God *heilig* genoemd en, omdat Zijn Wezen vrij is van enige smet, vuiligheid en onrecht: zie 1 Joh. 1:5. en, omdat Hij alle deugd kent en bemint. Ps. 51:8. en, omdat Hij alle zonde haat en een gruwel heeft van alle ongerechtigheid; van welke Hij Zijn ogen afwend. Hab. 1:13. en, eindelijk omdat Hij is de oorsprong van alle heiligheid in de schepselen. Nu zo'n heiligheid erkent. Maria in God, zeggende: *heilig is Zijn Naam*. Maar in welke zin zegt en verstaat zij dit?

Antw. Eerst, in een ruimere zin dan nu gezegd is.

Daar na, in dit bijzonder opzicht:

- a. Voor zover zij deze heiligheid van God roemt en Zijn Heilige Naam maakt tot de stof van haar lof. zie Ps. 103:1. Als Die nu zulke grote en heerlijke dingen gedaan had en nog meer doen zou op de aarde. vergelijk Jes. 6:3.
- b. Voor zover God Hem ook heilig verklaarde in het

vervullen van alle de beloften die van de komst van de Messias uit Davids zaad gedaan waren tot de verlossing van de zondaars. zie Jes. 41:14.

- c. Voor zover God Hem op een uitstekende wijze heilig verklaren zou in de dood van deze Zijn Zoon die zij als mens ter wereld zou brengen om voor de zonden te betalen, vergelijk Jes. 5:16. met Rom. 8:3,4.
- d. Voor zover zij zelf die heiligheid van God ontvangen had door de krachtige over schaduwing van de Heilige Geest zodat het heilige uit haar kon geboren worden. vers 35.
- e. Om hier mee voor te komen en te leren dat niemand haar zou toeschrijven het geen God eigen is. Als of zij had willen zeggen: hoewel ik *zalig* en *gezegend* zal zijn en genoemd worden bij en van alle geslachten, nochtans niet *mijn naam*, maar *Zijn Naam* zal *heilig* zijn en daar voor erkent worden, *die grote dingen aan mij gedaan heeft*, en om welke alle geslachten mij zullen *zalig spreken*: en daarom; *Niet mijn, niet mijn, maar Zijn naam zij de eer*. In navolging van Ps. 115:1.

Uit dit voorbeeld en deze onderwijzing van Maria mogen wij dit onthouden: *Als God grote dingen aan ons doet, dat wij dan erkennen moeten Gods Macht en Zijn Naam als heilig*. Wij kunnen niet ontkennen of God doet nog dagelijks *grote dingen* onder ons, zowel in de werken van Zijn algemene zowel als bijzondere voorzienigheid; zowel in de werken van de natuur als van de genade; zowel in de zegeningen als in de oordelen; zowel in het algemeen aan land en kerk als aan deze of gene in het bijzonder: en wel dat wij daar over verbaast en verwondert moeten staan.....

Maar nu, daar in moeten wij Zijn Macht erkennen. Ps. 89:14. en 118:16. Ook dat Zijn naam heilig is; het zij in het schenken van zijn goedertierenheden: gelijk de *Serafims*, Jes. 6:3. Het zij in het toezenden van Zijn oordelen waar in Hij heilig moet verklaart of erkent worden. zie Levit. 10:3. en Ps. 51:6. Bij veel mensen wordt in dezen een groot gebrek gevonden, aan welke *grote dingen* gedaan worden, die Gods macht niet kennen noch Zijn naam *heilig* noemen of roemen..... Wij moeten ons dan beter gedragen in alle de *grote dingen*, die God aan ons gedaan heeft of in het toekomstende noch meer mocht doen: bijzonder als wij mochten vernemen, dat Hij onze onderdanigheid met gunstig ogen *aan ziet*. Laat daarom in allerlei voorval het woord van Maria het onze zijn: *Grote dingen heeft aan mij gedaan Hij die machtig is; En heilig is Zijn naam*. Dan zullen wij God niet alleen *heiligen in onze harten*. Volgens 1 Petr. 3:15. maar ook met de daad praktiseren hetgeen wij dagelijks met de mond bidden; *Uw naam worde geheiligd*.

Verklaring 34

LUCAS 1 vers 50, 51.

- 50. En Zijn barmhartigheid is van geslacht tot geslacht over degene, die Hem vrezen.
- 51. Hij heeft een krachtig werk gedaan door Zijn arm: Hij heeft verstrooit de hoogmoedige in de gedachten hunner harten.

Het begin van Psalm 115. luid aldus: *Niet ons, o Heere! niet ons; maar Uwe naam geeft ere, om Uwer goedertierenheid, om uwer waarheid wille.* Over die woorden wordt zeer wel van onze geleerde kanttekenaars aangemerkt dat het zijn de woorden van de godzalige gemeente van de Israëlieten bekennde dat ze het geenszins verdient hadden noch waardig waren, dat God hen Zijn genade en weldaden zou bewijzen, maar dat Hij het deed om de *eer van Zijn naam*. Behalve dat kunnen wij over die woorden zeggen dat Gods volk daaruit drie dingen leert:

- 1. Dat Gods Naam of God zelf moet verheerlijkt en groot gemaakt worden; als zijnde in Zichzelf heerlijk en alle eer waardig.
- 2. Dat Gods volk dat wenst en begeert; maar ook zo, dat niet enige eer of lof hen, maar alleen God en Zijn naam alle eer gegeven wordt.
- 3. Dat zulks geschied uit aanmerking van Zijn *deugden* en *volmaaktheden*, waar door Hij Zichzelf *heerlijk* maakt

of openbaart: *om Uwer goedertierenheid, om Uwer waarheid wil*. En met recht: want daarom betoont God Zijn goedertierenheid en openbaart Zijn waarheid, opdat men Zijn Naam daarover groot maakt.

Dit vinden wij daarom met groot recht gepraktiseerd te zijn van zulke godzalige die met lofzangen Gods naam hebben groot gemaakt: namelijk niet alleen dat ze God hebben verheerlijkt, maar ook dat zij tot een grond van hun lofzang Zijn deugden en volmaaktheden gelegd hebben op dat blijken mocht dat niet haar zelf, maar alleen Gods Naam eer gegeven werd. Zie dit onder andere zeer duidelijk in dezen lofzang van Maria. Uit het voorgaande hebben wij al reeds verstaan wat zij daarin beoogde, namelijk: *mijn ziele maakt den Heere groot*. Ook zo dat, hoewel zij een *begenadigde des Heeren* was en *de gezegende onder de vrouwen*, evenwel niet *haar naam*, maar *Gods naam heilig zou zijn*. En om dit verder te tonen zo geeft ze nu in de overige verzen te verstaan wat haar hier toe betoogde: namelijk de overdenking niet alleen van het goede, dat God aan haar in het bijzonder gedaan had en nog deed; Maar ook van Zijn heerlijke deugden en eigenschappen, Die zich doorgaans lieten zien in al Zijn werken; Doch voornamelijk aan alle vrome en godzalige, tot beschaming van stoute en goddeloze. Waar van zij dus begint te spreken in onze twee tekstverzen: Zijn barmhartigheid is van geslacht tot geslachte, over de gene, die Hem vrezen. Hij heeft een krachtig werk gedaan, door Zijn arm, enz.

Uit de twee voorgaande verzen hebben wij verstaan, Hoe *Maria de Heere groot maakte*: uit aanmerking van het grote goed dat zij van Hem had ontvangen; in de overige *verzen* zullen wij zien, dat ze *de Heere groot maakt* uit aanmerking

van hetgeen zij doet aan andere, zo tot straf en vernedering van de goddeloze, als tot zegen, troost en verhoging van de Godzaligen. Zo nochtans dat zij ook zelf daar van een gebruik op haar ziel maakt. Tot dat einde roemt zij:

1. Gods barmhartigheid vers 50.
2. Zijn macht en sterkte vers 51 en 52
3. Zijn wijsheid vers 53.
4. Zijn waarheid vers 54 en 55.

1. Wij beginnen met het eerste; De roem over Gods *barmhartigheid*.

Daarin doet ze drie dingen:

- 1.1. Zij noemt openlijk die *barmhartigheid Gods*.
- 1.2. Zij toont dezelfs *uitgestrektheid*.
- 1.3. Zij wijst de personen die een voorwerp zijn van deze barmhartigheid van God.

1.1. Zij noemt hier *Zijne barmhartigheid*. Als wij op het woord *barmhartig* zien, zo is dat een samenvoeging van barmen⁸, zoveel als erbarmen, en harte: waar mee ook het Latijnse woord *misericordia* over-een-komt, het samenstel van *misereri* en *cor*; of liever van *miseria*, ellende en *cor*, het hart, en zo wordt uit kracht van de benaming zelf, die deugd te verstaan gegeven waar door men de ellende van anderen ter harten neemt en zich daarover erbarmd, ja met de daad te hulp komt. Deze *barmhartigheid* kan voornamelijk tweeledig aangemerkt worden: want daar is een *barmhartigheid*, die de ene mens doet aan de andere: en daar is een

⁸ mededogen

barmhartigheid, die God doet aan de mens. Beide vinden wij dat in Matth. 5:7. en Luc. 6:36. Bijzonder van de *barmhartigheid* des mensen lezen wij in Luc. 10:37. Col. 3:12. Efez. 4:32. Jac 3:17. enz. Van de *barmhartigheid* Gods lezen wij in. Efez. 2:4. Tit. 3:5. Hebr. 4:16. 1 Petr. 1:3. enz. En zo ook hier in onze tekst. En begeren wij te weten wat deze *barmhartigheid* Gods is of waarin die bestaat? Dat kan men vernemen uit het doen of laten van een *barmhartig* mens: want zoals een *barmhartig mens* zich in het *algemeen verstandig gedraagt jegens een ellendige*. Ps. 41:1 en in het bijzonder aandoet *de innerlijke bewegingen van de barmhartigheid*. Col. 3:11. Hebbende een tedere ontferming des harten; en wat *uitstrooit* en de *nooddriftige geeft*, Ps. 112:9. (dit beide wordt dus uit gedrukt Ps. 37:26. De ganse dag ontfermt hij zich en leent.) Alzo wordt God ook gezegd *barmhartigheid* te zijn als hij zich ontfermt over Zijn ellendig schepsel en *met de daad* zijn ellende te *hulp komt*. En van die *barmhartigheid* Gods spreekt hier Maria: van welke wij terstond wat meer zullen zeggen.

1.2. Deze barmhartigheid Gods strekte *zich* uit, daarbij doende, is van *geslachte tot geslachte*: dat is: het ene geslacht voor en het andere na, geniet deze Zijn *barmhartigheid*, en zo wordt die vernomen in een lange reeks van geslachten. Dit word anders genoemd, in haar geslachten. Gen. 17:7. duizenden, Exod. 10:6. Kinds-kinderen. Ps. 103:17. maar meestal zoals hier, van geslachte tot geslachte. Het zij het van Gods eeuwigheid en onveranderlijkheid gezegd wordt zoals Ps. 33:11. en 102:13. en 143:10. Het zij van Gods trouwe, gedachtenissen, goedertierenheid, enz. zie Ps. 100:. En 119:90. en 135:13. en 45:13. En zo dan ook hier in de tekst: en dus geeft dit dan te

kennen een *duurzaamheid* van Gods barmhartigheid. Mogelijk dat Maria had gedacht aan de tijden die verstreken waren van het begin van de wereld tot deze tijd toe: want dan zal men vinden dat er verschillende geslachten geweest zijn waarin Gods barmhartigheid zich geopenbaard heeft *over degene die Hem vrezen*. Zoals van Adam tot Noach's tijd en geslacht; van Noach tot Abraham; van Abraham tot Mozes; van Mozes tot Davids tijd en geslacht; van David en zo voorts tot deze tijd, dat de Messias nu stond uit Davids geslacht geboren te worden.

1.3. De personen hier genoemd: *degene die Hem vrezen*. Dit is een bepaling van die *barmhartigheid*: Want hoewel die is *van geslacht tot geslacht*, zo moet men dat niet verstaan van alle mensen, maar van zulke die Hem vrezen. Hier moeten wij noodzakelijk twee dingen doen:

- a. Eerst zeggen wie deze personen zijn.
- b. Daarna, Hoe de *barmhartigheid* Gods over haar is.

1.3.a. De Heere of God te *vrezen* komt ons zeer dikwijls voor in de Heilige Schrift

Voor God te *vrezen* wordt soms in het algemeen verstaan God te dienen: wat anders genoemd wordt de Heere te dienen met *vreze*. Ps. 2:11. Soms in het bijzonder een ontzag en hoogachting voor God te hebben in tegenstelling van mensen. Matth. 10:28. En na dat dan God aangemerkt wordt, of als een strenge Rechter, of als een goedertieren Vader, na die bevatting is dan ook de *vreze*: die is of knechtelijk of kinderlijk. Hier moeten wij die personen verstaan, die God dienen, niet als een *vleselijke Rechter*, maar als een goedertieren Vader; vervolgens met een *kinderlijke vreze*,

waardoor ze zorg dragen om Hem niet te vertoornen, maar in alles te behagen, omdat Hij zo goed voor hen is als een Vader over Zijn kinderen. Zie Ps. 103:13. En wanneer Maria zulke personen hier noemt, zo verstaat niet openlijk haar singuliere of bijzondere personen, maar ook uit haar voorgaande *geslachten*. En dit *God te vrezen*, wordt wel in *geslachten* gevonden. Zie Ps. 72:5. *Zij zullen U vrezen, zo lang de zon en maan zullen zijn, van geslachte tot geslachte.*

1.3.b. Deze personen aldus genoemd zijnde, zegt Maria verder, *dat Gods barmhartigheid over hen is*. Hier moet men van weten dat Gods *barmhartigheid* tweeërlei is:

Algemeen, Die zich uitstrekt over al zijn werken, en over al het ellendig schepsel: verstaat voor zover het Zijn schepsel en een werk Zijner handen is. Zie Ps. 145:9. En dus word ook gezegd in Klaagl. Jer. 3:12,23. *Zijne barmhartigheden zijn alle morgen nieuw.*

Ook is die bijzonder, die alleen zich uitstrekt over Zijn kinderen. Uit kracht van het eerste soort is God ook barmhartig aan de goddeloze; maar uit kracht van deze tweede aan de Godzalige alleen; waar van onder andere gesproken wordt in Ps. 103:8-13. en Mich. 7:19. En als wij die beide plaatsen eens beter bekijken dan zal daaruit blijken dat het zo'n *barmhartigheid en ontferming van God is*; waardoor God *niet altoos twisten zal noch eeuwiglijk de toorn behouden*, maar Die Zich vertonen zal in *vergeving van de zonden*: vervolgens dan een *bijzondere barmhartigheid* Gods. Terwijl nu Maria hier spreekt van bijzondere personen die Hem vrezen, zo moet dit daarom ook van een bijzondere barmhartigheid van God verstaan worden. Het is ook opmerkelijk dat hier niet staat, *aan degene, die Hem*

vrezen, maar over degene want daar door wordt te verstaan gegeven dat ze niet openlijk deelgenoten zijn of genieters van die barmhartigheid Gods, dat is, weldaden, die uit Gods barmhartigheid voortkomen, maar ook dat ze daar onder zijn, of dat die barmhartigheid is over hen tot hun bescherming, als zijnde in een krachtige schuilplaats.

Hoe wij dit nemen, dit spreken van Maria komt hier op neer: Dat *God op een bijzondere wijze barmhartig is aan de Godvrezenden tot in vele geslachten*: Dat is, dat Hij uit kracht van deze Zijn barmhartigheid haar veel goeds doet naar ziel en lichaam, tijdelijk en eeuwiglijk, zowel aan haar eigen persoon als aan haar nakomelingen. Dit wordt op andere plaatsen zo overvloedig getuigt, dat het bijna onmogelijk is die allemaal hier bijeen te brengen. Neem dit alleen tot een nadere bevestiging:

- a. Dat God veel goeds en een groot goed aan hen besteed. Klaagt. Jer. 3:32. *Hij zal Zich onzer ontfermen na de grootheid Zijner goedertierenheden*. Vergeleken met Ps. 31:20. *O hoe groot is het goed*, enz. en 103:11.
- b. Dat God haar de zonden vergeeft: zoals te zien is uit de boven bij een gebrachte plaatsen, Ps. 103 en Mich. 7.
- c. Dat God bescherming over hen is. ziet Ps. 34:8. en het oog van Zijn voorzorg. Ps. 33:18.
- d. Dat voor Maria ook weg gelegd is een eeuwig goed. Ps. 31:20. Niet alleen is dit goed voor haar zelf, maar ook voor haar geslachten. Ps. 103:17. *De goedertierenheid des Heeren is van eeuwigheid over degene, die Hem vrezen, en Zijn gerechtigheid aan kindskinderen*.

Dit is Gods eigen spreken, Exod. 20:6. *Ik doe barmhartigheid aan duizenden degene, die Mij liefhebben.* Dit alles steunt daarop: En dat God Zich ontfermt over degene die Hem vrezen, zoals een aardse Vader over zijn kinderen. Ps. 103:13. *En, dat er een gedenboek geschreven is voor Zijn aangezicht voor degene die Hem vrezen, en voor degene, die aan Zijn Naam gedenken. En zij zullen, zegt de Heere der Heirscharen, te dien dage, dien Ik maken zal, Mij een eigendom zijn: en Ik zal ze verschonem, gelijk als een man zijn zoon verschoont, die hem dient.* Mal. 3:16,17. Samengevat: *Die de Heere vrezen, hebben geen gebrek van enig goed.* Ps. 34:10,11. Ja, welgelukzalig is de man, die de Heere vreest: zelf zijn zaad zal geweldig zijn op aarden: *het geslacht van de oprechte zal gezegend worden,* Ps. 112:1,2.

Dit moeten wij eerst toepassen op Maria zelf, volgens haar oogmerk: want zij wil hier stilzwijgend zeggen, dat ze deze waarheid ook in haar geslacht gevonden had, waaruit zij gesproten was; dat is Davids, namelijk dat Gods barmhartigheid ook over Davids huis geweest is alle tijden tot op de tegenwoordige tijd toe, in dit laatste geslacht, hetwelk zij en haar ondertrouwde man Jozef uitmaakten. En dit was voor haar een bijzondere oorzaak om de Heere groot te maken. En dit was geen wonder, want Ps. 89:36. *Ik heb eens gezworen bij Mijn eigen heiligheid, zo Ik aan David lieg! Zijn zaad zal in der eeuwigheid zijn.*

Wat een onderscheid vertoont zich hier tussen mensen en mensen: Want zoals *Gods barmhartigheid is van geslacht tot geslacht over degene die Hem vrezen,* zo staat daar tegenover dat Gods toorn en rechtvaardigheid wordt gevonden over degene die Hem niet vrezen, en wel van geslacht tot geslacht. zie dit in Exod. 20:5. *Ik bezoek de*

misdaad van de vaderen aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde lid degene die Mij haten. zie ook hoofdst. 34:7. Zij mogen zich inbeelden, *elk voor zichzelf*, uit Ps. 10:6. *Ik zal van geslacht tot geslacht in geen kwaad zijn:* nochtans zal het met hen zijn zoals van Edom staat opgeschreven Jes. 34:10. *Van geslacht tot geslacht zal het woest zijn.*

Hoe kwalijk doen dan zulke mensen die God niet vrezen: Want zij beroven zichzelf van Gods barmhartigheid. En hoevelen zijn er van wie men zeggen moet: *Daar is geen vreze Gods voor hun ogen.* daarom wat ons betreft: zo graag wij Gods *barmhartigheid* over ons begeren te hebben *van geslacht tot geslacht*, zo lief moet ons *Gods vreze* zijn. Behalve dat wij overal daar toe vermaant worden, als een nodige plicht zo zien wij hier dat dit ook een profijtelijke plicht is. Zo dan, *Vreest slechts de Heere en dient Hem trouwelijk met uw ganse hart.* 1 Sam. 12:24. en, *Vreest de Heere gij Zijne heiligen: want die de Heere vrezen, hebben geen gebrek.* Ps. 34:10.

Middelen, hier toe dienstig zijn:

1. Kennis van God. vergelijk Spreuk. 1:29.
2. Overdenking van Gods Majesteit. Jes. 8:13. en alwetendheid. Voorbeeld in *Jozef*. Gen. 39:9.
3. Het gebed: Want het is een gave Gods, Hem te *vrezen*. Jer. 32: 40.
4. Besturing. Laten wij dit, God te vrezen, betonen door *af te wijken* van alle *kwaad*. Spreuk. 8:13. en 16:6. en *lust* te hebben aan Zijn geboden om die te *doen*. Ps. 112:1. en Pred. 12:13. Idem: *Ten allen dage te zijn in de vreze des Heeren.* Spreuk. 23:17.

Dan zal deze troost hieruit ontstaan, dat *Gods barmhartigheid over ons zijn zal*: en wij mogen zeker weten, *dat het die zal wel gaan, die God vrezen*. Pred. 8:12. Zelfs ook hun kinderen en nakomelingen *van geslacht tot geslacht*: volgens Gods eigen getuigenis en spreken. Deut. 5:29. *Och! dat zij zulk een hart hadden, om Mij te vrezen en al mijne geboden ten allen dage te onderhouden! op dat het hun en hunne kinderen wel ging in eeuwigheid*.

Nog kan hieruit een andere plicht tot Godzaligheid voorgesteld worden; namelijk deze: Terwijl *Gods barmhartigheid is over degene, die hem vrezen*, dat wij dan, die Hem vrezen ook Hem in *barmhartigheid* moeten trachten na te volgen of gelijk te zijn en daar in zo te doen aan andere zoals wij vernemen dat God aan ons doet: te weten barmhartig en medelijdende te zijn met de ellenden van onze naasten, beide ten opzichte van ziel en lichaam. Immers als *uitverkorene, heilige en beminde* moeten wij *aandoen de innerlijke bewegingen der barmhartigheid*. Col. 3:12. en *barmhartig zijn zoals ONZE VADER barmhartig is*. Luc. 6:36. Want *zalig zijn de barmhartige: want hun zal barmhartigheid geschieden*. Matth. 5:7. In het tegendeel, *een onbarmhartig oordeel zal gaan over degene, die geen barmhartigheid gedaan heeft* Jac. 2:13. Doch dit met de vinger dus aangewezen te hebben zal hier genoeg zijn.

2. Maria dus geroemd hebbende Gods barmhartigheid, gaat voort tot de roem van Zijn macht en sterkte, vers 51,52. Waar van zij:

2.1. Eerst in het algemeen spreekt:

2.2. En daarna in het bijzonder.

2.1. In het algemeen drukt Maria het aldus uit: *Hij heeft een krachtig werk gedaan door Zijnen arm*. Hier spreekt ze van Gods arm: en zegt, dat Hij *door* dezelve een *krachtig* werk gedaan heeft.

2.1.a. Als van Gods arm hier en elders gesproken wordt zo spreekt de zaak van zelf dat het oneigenlijk moet verstaan worden: namelijk of voor Gods macht zoals de kracht van de mensen in hun armen gelegen is. zie dat zo genomen in Ps. 71:18. *Tot dat ik deze geslachte verkondige uwen arm*. en 77:16. *Gij hebt Uw volk door Uwen arm verlost*. Daarom word deze arm Gods genoemd met benaming: *De arm Zijner sterkte*. Ps. 89:11. *Een arm met macht*, vers 14. *Een sterke hand en uitgestrekte arm*. Ps. 136:12. Jer. 21:5. Ezech. 20:33,34. enz. of voor Christus, Die na het oordeel van sommige uitleggers, ook *de arm des Heeren* genoemd word. Jes. 53:1. Hetwelk in die plaats een bekwame zin heeft en geeft, terwijl de Profeet in dat hele hoofdstuk van Christus spreekt. En dus vind ik dat er uitleggers zijn die door *Zijn arm* hier ook Christus verstaan: niet onbekwamelijk zoals nu nader zal gehoord worden.

2.1.b. Zoals nu de mens *door zijn armen* werkt en wel grote dingen verricht, zo zegt Maria ook van God: *Hij heeft een krachtig werk gedaan door Zijnen arm*. Dit verklaart ze wel in het vervolg, maar het schijnt of ze hier op een bijzonder voornaam werk ziet: het welk wij kunnen tonen waarheid te zijn: want door *Zijn arm* van macht en almacht heeft hij verricht het grote werk in de natuur, schepping van Hemel en aarde uit niet, en de onderhouding van alle

schepselen in hun wezen, en de regering van alle dingen in hun orde en tot zeker einden. Dus is het ook waarheid dat *door des Heeren arm*, dat is door Christus, de wereld geschapen is. Joh. 1:3. *Door Hem wordt de wereld onderhouden.* Hebr. 1:3. *en alle dingen geregeerd.* Spreuk. 8:15,16. zie ook Col. 1:16,17. Doch voornamelijk moeten wij zeggen, dat God door Zijn arm der sterkte gedaan heeft dat krachtig werk der genade, herschepping en verlossing van het rampzalig mensdom: waarin Gods kracht en sterkte op een bijzondere wijze geopenbaard is: zoals dat een maagd zonder toedoen van een man moeder kon worden en een kind zonder zonde baren; en wel zo'n kind, dat in alle armoede en verachting geboren zijnde, nochtans als Koning op de troon van David zou zitten. *Idem: een krachtig werk*, dat Hij door het zwak en sterfelijk vlees van Zijn Zoon dat grote genadewerk van de Verlossing heeft weten teweeg te brengen; Waardoor de *sterkgewapende*, die zijn hof bewaarde, ik meen de duivel, overwonnen is en van alles berooft. En vervolgens heeft Hij dit gedaan *door Zijn Arm*: dat is door Zijn Zoon Christus zie Col. 1:20. en 2:15. Welke Christus niet alleen Zijn gelovige heeft verlost maar ook al door Zijn *krachtige arm* bewaard. Joh. 10:28,29.

Na alle waarschijnlijkheid heeft *Maria op dit werk van de verlossing* hier voornamelijk het oog, wat uit de omstandigheden van de tijd en het voorgaande en volgende dan dit hoofdstuk te vernemen is. En het is als of ze had willen zeggen: Hij heeft Zijn kracht ten uiterste geoeffend in dezen, het welk is één van de grootste werken, Die Hij ooit deed. Waarop wij als een profetie mogen toepassen, wat staat in Jes. 52:10. *De Heere heeft Zijn heilige arm ontbloot voor de ogen van alle Heidenen; en alle einden van de aarde*

zullen zien het heil van onze God. Een voorbeeld hier van ziet men in de verlossing uit Egypte, uit het welk God Zijn volk *met een hoge arm uit gevoerd heeft.* Hand. 13:17. Maria dan dus sprekende met zicht op dit grote werk van de verlossing, heeft het woord van de Engel toegestemd en bevestigt. zie boven vers 37. *Geen ding zal bij God onmogelijk zijn:* dat blijkt omdat *Hij dat krachtige werk door Zijn arm* reeds dus verre *gedaan* heeft, en dat verder voltrekken zal: vervolgens vind Maria hier wederom stof om *de Heere* met haar *ziel groot te maken.*

Hetgeen Maria hier noemt en roemt dat mogen wij navolgen:

Eerst en voornamelijk wel in opzicht van het werk van de verlossing dat als *een krachtig werk door Gods arm gedaan is;* Daarover dan met David uitroepende: *De rechterhand des Heeren is verhoogt, de rechterhand des Heeren doet krachtige daden.* Ps. 118:16.

Doch daar na ook ten opzichte van andere *krachtige werken*, die God aan ons door Zijne arm wel doet, zowel in de algemene loop van der natuur, als in de genade. Veel dingen vallen wel dagelijks voor die onmogelijk door de menselijke arm kunnen worden uitgevoerd; wat kunnen wij dan daar van anders oordelen, dan *God heeft dat krachtig werk gedaan door Zijne arm.*

Deze bedenking geeft ons ook troost in verlegenheid en radeloosheid: want wat de *arm van de mensen* niet vermag, dat vermag nog *Gods arm.* Zie dat tot troost zo aangemerkt van Gods volk. Ps. 44:4. Wij moeten hier door ook opgewekt worden om gedurig van Gods arm af te hangen, wanneer wij enig *werk* van bijzonder belang te verrichten hebben, op Die *arm* alleen te vertrouwen, en te bidden dat die *arm* ons

helpen mag..... Als zijnde een arm van hulp, van ondersteuning, van geleiding, van opheldering, enz. Zo dan, *De eeuwige God zij ons een woning, en van onder eeuwige armen.* Deut. 33:27.

2.2. Zo in het algemeen van Gods macht en sterkte gesproken hebbende, spreekt Maria nu in het bijzonder daar van in de overige woorden van vers 51. en dan in vers 52. Lerende wat God gedaan heeft aan hoogmoedige, vers 51. en aan machtige en nederige, vers 52.

2.2.a. Van het eerste spreekt zij aldus: *Hij heeft verstrooit de hoogmoedige in de gedachten hunner harten.* Hier spreekt zij van hoogmoedige; en van die getuigt ze, dat God die wel verstrooit heeft en dat in de gedachten hunner harten.

2.2.a.a. *Hoogmoedige* worden hier genoemd. In de grondtaal wordt uit kracht van dat woord zelf uit zo'n mens door verstaan die zichzelf *vertoont boven* hetgeen hij is. En dat vind men waarlijk in een *hoogmoedig* of *hovaardig* mens. Als wij op ons Nederlands woord zien dan is het een samenvoeging van *hoog* en *moed*; zo dan zo één die een *hoge moed* van zichzelf heeft en van *hoge of grote inborst* is, die meer vertoon heeft dan in de daad is. Daarom is dat *hoogmoed* ons altijd in de Heilige Schrift voorkomt als een kwaad of zondig kwaad, en de hoogmoedige als zondaars die God niet verdragen kan; zoals dat in deze onze tekst volgt. Deze hoogmoed; die de mens van binnen heeft vertoont ze ook vaak uitwendig met woorden of zichtbaar met de ogen; (De Schrift spreek van hoge ogen) in het gaan op de voeten; in de zwierige beweging van hun gehele lichaam; in kleding

en huisraad, enz. Nu van zulke hoogmoedige in het algemeen spreekt hier Maria.

2.2.b. Wat zij daar van zegt is: *God heeft die verstroot, en dat wel in de gedachten hunner harten*. Als hier van verstrooien gesproken wordt, zo moet men het niet verstaan in zo'n zin, als soms wel van Gods volk in tijd van vervolging gesproken wordt, *verstroot* te zijn of in *verstrooiing*. zie Hand. 8:1,4. Als ze hier of daar moeten vluchten: Want dit wordt hier gezegd ten opzichte van *de gedachten hunner harten*; waar door niet anders verstaan moet worden dan hun overleggingen, raadplegingen en voornemens hunner harten: Waarvan God gezegd wordt hun te *verstrooien*, voor zover God die te niet maakt en hen zelf wel verderft. De spreekwijze is ontleent van een sterke wind die veel beweging brengt, zo dat het kaf hier en daar verstroot wordt. Dus is dan Gods toorn als de wind, en de goddeloze of de hoogmoedige en hun raadslagen of overleggingen als een ijdel of licht ding dat door Gods toorn verstuift en heen gedreven wordt. *De goddeloze zijn als het kaf, dat de wind henen drijft*, zegt David Ps. 1:4. Zie ook Job 1:18, Ps. 35:5, Jes. 17:13. en elders, Zo dat Maria's spreken hier op uit komt:

Dat *God wel te niet maakt, de raadplegingen van de goddelozen en vernietigt hun voornemens*. Zo mag Maria spreken, omdat daarvan meer getuigenissen in Gods Woord en voorbeelden worden gevonden. zie de volgende getuigenissen: Job. 5:12,13. Ps. 2:2,3,4. en 33:10. Jes. 8:9 en 10. enz. voorbeelden in de bouwers van de Toren te Babel. Gen. 11:6,7,8. in Jozefs broederen wiens raad tegen hem vernietigt werd. Gen. 37. in Farao en zijn Egyptenaren tegen Israël. Exod. 1 en 14. in Saul tegen David. 1 Sam. 19:1,2,11. In Achitofels raad.

2 Sam. 17: 14,23. Adonia tegen zijn vader in het koninkrijk. 1 Kon. 1:49. Haman tegen de Joden. Est. 5:14. en 7:10. Rezin en Pekah tegen Jerusalem Jes. 7:2,6,7. De inwoners van Anathoth tegen de profeet Jeremia. Jer. 11:19-23. Herodes tegen het kind Jezus Matth. 2:16. die rijke dwaas. Luc. 12:19,20. De Farizeeën en Schriftgeleerde tegen Christus Joh. 7:32,45,53 en meer andere personen en plaatsen.

Begeren wij de grond en redenen hier van te weten, die zijn de volgende:

2.2.b.1. *Gods macht.* Deze noemt ik in de eerste plaats omdat Maria hier roemt *Gods Macht. Hij die een krachtig werk gedaan had door Zijnen arm.* Het is door Zijn zelfde arm dat Hij *verstrooit de hoogmoedige in hunne gedachten: volgens Ps. 89:11. Gij hebt Uwe vijanden verstrooit met de arm Uwer sterkte.*

2.2.b.2. *Gods alwetendheid,* zie Ps. 94:11. Vergeleken met Jes. 37:28,29.

2.2.b.3. *Gods Wijsheid,* waardoor Hij de hoogmoedige vangt in hun arglistigheid. Job 5:13. 1 Cor. 3:19. Als zijnde wijzer dan zij met al hun wijsheid en raad; want volgens Spreuk, 21:30. *Daar is geen wijsheid, noch daar is geen verstand, noch daar is geen raad tegen de Heere.*

2.2.b.4. *Gods Goedheid;* waardoor Hij de gedachten en raadslagen van de goddeloze wel ontdekt. Bijvoorbeeld, Est. 2:22. En Hand. 3:16.

2.2.b.5. *Gods Rechtvaardigheid,* waardoor Hij niet lijden

kan dat de hoogmoedige altijd hun wens verkrijgen zouden. Zie Ps. 129:3,4. Hier dan is aan de ene kant, dat lachen en bespotten, al haar raadslagen niet met al te achtten. Ps. 37:13. vergeleken met vers 12. en Ps. 2:4. en aan de andere kant, Zijn Toorn, waarin Hij hen aanspreekt Ps. 2:5.

2.2.b.6. *Gods liefde en barmhartigheid*, waarmee Hij tegen de Zijnen ingenomen is. zie Ps. 37:17,18. Jes. 63:9. en Hos. 11:8.7.

2.2.b.7. Eindelijk, Gods Soevereinheid, aan te tonen, dat Hij de Heere van alles is; dat alle schepselen onder Hem staan; dat Hij niet alleen *uit de hemel ziet op alle mensen*, maar ook *hun hart* formeert, (hier zijn raadslagen van het hart,) *en let op al hun werken*. Ps. 33:13,14.15. Idem, Dat dat alleen moet uitgevoerd worden, dat Hij vastgesteld en besloten heeft en niet de mens, zie Ps. 33:10,11.

Dus kan men overvloedig zien, dat Maria hier waarheid gesproken heeft: Hij heeft verstrooit..... indien wij nog dit spreken eens wilden opnemen als een voorzegging van iets, dat geschiede zou, zo kan men het bekwamelijk toepassen op de gedachten des harten van de hoogmoedige koning Herodes, waar in zijn toelag was om Jezus onder Bethlehem 's kinderen *te doden*, die daar in verstrooit is en te schande geworden.

Had nu Maria in dit opzicht reden, om met haar ziel de *Heere groot te maken*, wij ook niet minder, wanneer wij dit dagelijks in het één of in het ander vernemen, zo ten opzichte van ons zelf als voornamelijk ten opzichte van het algemeen, dat is Vaderland en kerk; waar tegen de hoogmoedigen wel zo dikwijls gedachten uit hun hart hebben genomen en dat gesteld, om ons met volle mond op

te eten; Doch waar in de Heere hen verstrooit heeft, zo dat wij nog staande zijn gebleven. De Heere zij gelooft, Die ons in hun tanden niet heeft overgegeven tot een roof. Ps. 124:6.

Hierin ligt troost voor Gods Volk tegen alle het woelen en alle beraadslagingen van hun vijanden: want als het God belijft *door Zijn arm* kan Hij gemakkelijk *verstrooien de gedachten hunner harten*, zo dat hun handen niet met al verrichten maar zij zelf te schande komen....

De goddeloze hoogmoedige en vijanden van Gods kerk behoorden dit ter harte te nemen; met verzekering zo hun gedachten zijn tegen de Heere Zijn Gezalfden en Zijn volk, die niet altoos zullen bestaan, maar dat zij zelf en al hun doen, niet anders als kaf door de wind van Gods toorn zullen verstrooit worden.

Laten wij uit kracht van deze vermaant zijn, om op deze Almachtige, Alwetende, Alwijze, Rechtvaardige, Barmhartige, enz. God te vertrouwen, zo vaak wij horen, dat er bij *hoogmoedige* vijanden vastgesteld worden zulke gedachten hunner harten, waardoor zij ons wilden ten onderbrengen, vernietigen en uitroeien; hopende dat gelijk hij menigmaal tot *TROOST* van Zijn volk de raadslagen hunner vijanden verijdtelt heeft, Hij het voortaan ook wel zal doen. 1 Cor. 1:10. idem, In de tegenwoordige of toekomstige tijd niet zo zeer de mensen te vrezen, wiens ondernemingen zonder God ijdel zijn, en welke gedachten van de harten de Heere zeer licht verstrooien kan; maar alleen te vrezen de Heere. zie Jes. 7:4. en 8:12,13.

idem, Om deze verstrooiing van hun hoogmoedige gedachten van de Heere te bidden: gelijk David gedaan heeft met goed succes. 2 Sam. 15:31. en 17:14.

Ondertussen moeten wij wel goede zorg dragen, dat wij dit

van de Heere tot onzen *Troost* en *welstand* van Vaderland en kerk begeren te genieten, aan de ene kant, dat wij aan deze hoogmoedige niet gelijk worden: want God wederstaat de zulken. 1 Petr. 5:5. Aan de andere kant, *dat de gedachten van onze harten* niet boos zijn tegen de vrome opdat ze niet verstrooit worden: tot welk einde wij dan wel hebben te letten op ons *hart*, uit welk *voortkomen boze bedenkingen*. Matth. 15:19. Dat *hart haat de Heere*. Spreuk. 6:16,18. maar in het tegendeel arbeiden dat de overdenking van ons hart welbehaaglijk zij voor Gods aangezicht, uit Ps. 19:15.

VERKLARING 35

Lucas 1: vers 52, 53.

- 52. Hij heeft machtige van de tronen afgetrokken en nederige heeft Hij verhoogt.
- 53. Hongerige heeft Hij met goederen vervult en rijke heeft Hij ledig weg gezonden.

Als de Psalmist vraagt in Ps. 89:7. *Wie mag in de hemel tegen de Heere geschat worden? Wie is de Heere gelijk onder de kinderen der sterken?* Zo is de betekenis van die vraag dat God Zijns gelijke niet heeft noch *in de hemel*, noch *op de aarde*, hoewel in beide wel heerlijke en machtige schepselen gevonden worden. Wat wonder? Daar God Eén is, Eeuwig, Schepper enz. maar de nadere grond en reden geeft de Psalmist zelf hier van in vers 8. *Hij is vreselijk boven alle, die rondom Hem zijn.* vers 9. *Een Heere, Die grootmachtig is.* vers 14. *Gij hebt een arm met macht; Uw hand is sterk, Uw rechterhand is hoog.* Wat daar op uitkomt, dat God *vreselijk* is zelfs bij de Heilige engelen, die rondom Hem staan en zo een *grootmachtige Heere*, Wiens macht is een *Almacht*, en zo *hoog*, dat alles wat onder de schepselen hoog is, zich daar onder buigen moet. Waaruit dan volgen moet dat *niets of niemand tegen de Heere kan geschat worden*, die Hem *gelijk* is. Deze waarheid en wel met betrekking tot Gods *vreeslijkheid en macht*, vinden wij ook. Jer. 10:6,7. *Omdat niemand u gelijk is, o Heere! zo zijt gij groot en groot is Uw naam in mogendheid. Wie zou u niet vrezen, gij Koning der heidenen? Want het komt u toe.*

En wanneer wij deze twee dingen eens nader willen

samenvoegen zo zal men zeggen, dat bij God een *vreselijke macht* is, of dat Hij zodanig *machting* is, dat men Hem behoort te *vrez*en. In zonderheid als men zich eens in denkt, dat zelf ook de *machtige* van deze aarde, die door andere mensen *gevreest* worden, voor Hem moeten sidderen en beven, welke Hij zeer gemakkelijk van hun machten en heerlijkheid kan beroven als het Hem belieft, en wederom machteloze en geringe in hun plaats stellen. Dit wordt ons doorgaans in de Heilige Schrift geleert; maar als wij slechts onze gedachten brengen tot hetgeen Maria verhaalt in haar lofzang, zo zullen wij dit daarin bevestigd zien. Zij spreekt immers daarin onder anderen van deze *vreselijke macht* Gods waarin Hij Zijns *gelijke* niet heeft. In het algemeen had zij al gezegd; *Hij heeft een krachtig werk gedaan door Zijnen arm*; maar daarbij laat ze het noch niet, maar om te tonen dat deze Zijn arm ook hoog is, zo zegt ze dat God daarmee durft aan te tasten de *hogen* en *machtingen* in de wereld om hen te schande te maken en te vernederen. Daartoe behoort wat wij gehad hebben: *Hij heeft verstrooit de hoogmoedige in de gedachten hunner harten*: en dat ons nu verder voorkomt in de tekst: Hij heeft *machtige* van de tronen afgetrokken, enz.

a. Wat God dan aan hoogmoedige gedaan heeft, hebben wij verstaan uit het voorgaande. Wat Hij gedaan heeft aan *machtige* en *nederige*, zullen wij nu verstaan uit dit 52^e vers. Daarin komt ons voor tweeërlei handeling Gods na de tweeërlei slag van mensen; Zijnde:

- a.1. het eerste, een werk van oordeel;
- a.2. Maar het tweede een werk van genade.

a.1. Van de eerste slag van mensen spreekt Maria aldus:

Hij heeft Machtige van de tronen afgetrokken. Hier horen wij van Machtige; en wel dat haar dit lot is overkomen dat God haar van de tronen afgetrokken heeft.

a.1.a. Machtige worden hier genoemd. Het Griekse woord hier gebruikt wordt maar driemaal in het Nieuwe Testament gevonden. Tweemaal vertaalt voor een *machtig Heer*. Eens God zelf toegeschreven, 1 Tim. 6:15. En eens die Moorman en Kamerling. Hand. 8:27. En hier in de tekst eenmaal, en toegeëigend aan de *machtige* in de wereld in het algemeen. En dat zeer wel als afkomstig is van het Griekse grondwoord voor *vermogen af machtig* zijn. Om nu niet te zeggen dat God en Christus *machtig* zijn of *machtige Heeren*; ook niet dat de Engelen *machtig* zijn; Zo hebben wij dit alleen hier te weten, dat het van mensen moet verstaan worden; En wel van zulke mensen, bij wie niet enige gewone macht is maar een grote of aanzienlijke macht; Dit blijkt uit vergelijking van die twee genoemde plaatsen: en wel voornamelijk omdat het zulke *machtige* zijn die op tronen zitten, zoals hier in de tekst gezegd wordt en terstond nader zal gezegd worden. Dit moeten wij eerst nog met één woord weten, dat evenwel niet *alle* *machtigen* zonder onderscheid hier verstaan worden, maar alleen zulke die *machtig* zijnde ook *hoogmoedig* zijn en vervolgens *goddeloos*: wat te vernemen is en uit vergelijking met het voorgaande *vers*: en uit de tegenstelling uit dit *vers*; daar de *nederige* tegenover deze *machtige* gesteld worden. Zo dan *machtige*, of die een *toegeëigende*⁹ of *aangematiigde* *macht* hebben, of wel een wettelijke macht van God, maar die niet na behoren gebruiken maar ze tot droefheid van het

⁹ geësurpeerde

volk misbruiken, die daar onder *zuchten*. Spreuk. 29:2. En van welke macht men wel mag zeggen uit Pred. 7:7. Voorwaar de onderdrukking zou wel een wijze dol maken.

a.1.b. Van *deze machtige* wordt nu gezegd, *dat God hen van de tronen afgetrokken heeft*. Als van *tronen* hier of elders gesproken wordt, zo is het bekend dat het zodanige verheven plaatsen en heerlijke gestoelten zijn waarop Koningen en Rechters zitten; en dus wordt ook in de Heilige Schrift gesproken van *Koninklijke- en van Rechterlijke tronen*; welke beide boven het gewone volk verheven zijn. Zo dan wanneer hier dan *machtige* genoemd worden, zo worden Koningen en Rechters verstaan die tot de troon verhoog zijn. Doet hierbij, dat hier onder ook begrepen worden *mindere machtige*, die op enige andere wijze boven andere verhoogt zijn; Zoals het woord *troon* ook wel in het algemeen betekent een plaats van eer en hoogheid waartoe een ander niet verheven is. zie Matth. 19:28. Luc. 22:30. Nu, van de *tronen* heeft God de *machtige afgetrokken*. Het grondwoord dat hier gebruikt wordt betekend, afbreken, afnemen, aftrekken, terneder werpen en uitroeien: hetwelk hier alles plaats heeft, het ene woord het andere verklarende. Zo dat dit *aftrekken* is een *neder werpen*, hetwelk wel met *uitroeijing* vergezelschap gaat. En zo wij dit met een ander woord wilden of konden uitdrukken zo zou men zeggen: *God heeft hen onttroont*: en dan nog met te woorden uit de Schrift. Ps. 89:40. (voor zover het van een Koning gezegd wordt) *Gij hebt zijne kroon ontheiligt tegen de aarde*: dat is, volgens de kanttekeningen van de Bijbel: *Gij hebt zijn kroon op de aarde nedergeworpen en vertreden*, als een ongeacht ding: vergeleken met vers 45. *Gij hebt zijne troon ter aarde nedergestoten*. Of nog anders na te taal van

de Bijbel; *De kroon, omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen*: Dat is gans *uitroeien, omwerpen en verderven*. Ezech. 11:27. waarmee overeenkomt Hagg. 2:23. *Ik zal de troon van de Koninkrijken omkeren en verdelgen*: door het onderst boven en het bovenste onder te brengen, hoewel wij als wij nauwkeurig spreken, zullen moeten oordelen dat er onderscheid is tussen *de troon omkeren* en de *machtige van hun troon aftrekken*. Het laatste kan zijn zonder het eerste. Van het laatste wordt hier eigenlijk gesproken, en wel als een werk Gods. *Hij heeft afgetrokken*: en wel zoals gezegd is als een *werk des oordeels*, waar door God dan hen oordeelt en straft: en dan nog, als een werk van Zijn arm, dat is sterke macht; zoals Maria het hier zo opmerkt: Hetwelk noodzakelijk zo moet zijn: Want zullen machtige terneder getrokken worden? Zo moet God het doen omdat *Hij hoger is dan de Hoge*. Pred. 5:7. Zo ook *machtiger* dan de *machtige*.

Dat nu Maria dit met waarheid gezegd heeft, dat God dus wel handelt met machtige goddeloze om hen van hun tronen en hoogheid af te trekken, wordt ook geleert in 1 Sam. 2:7. *De Heere vernedert*. en Job 12:9. Waar Job zegt: *De Machtige keert Hij om*. en Ezech. 21:26. waar de Heere Zelf spreekt: *Ik zal vernederen dien die hoog is*. Doet daar dan bij Hagg. 2:23. Zo even te voren aan gehaald. Daartoe heeft God zijn bijzondere kracht. Jes. 2:12. We hebben hier duidelijke voorbeelden van! Zie dit bewaarheid in *Farao*, die Egyptische koning die niet alleen van zijn *troon is afgetrokken* maar ook in de wateren van de Rode zee is omgekomen en zo ten enenmale uitgeroeid. Exod. 14. in *Saul*, die verworpen zijnde van de Heere ook berooft is van zijn troon: na *Samuëls* voorzegging 1 Sam. 15: 23,26. De hoogmoedige en

Godlasterende *Sanherib*, koning van Assyrië heeft dit lot mede ondergaan die ellendig door zijn zonen vermoord werd. 2 Kon. 19. en Jes. 37. Wat zal men zeggen van Nebukadnezar, koning van Babel, uitdruk-kelijk leest men dit van hem, Dan. 5: 20. *Hij werd van de troon van zijn Koninkrijk afgestoten en men nam de eer van hem weg.* Vers 21. *En hij werd van de mensenkinderen verstoten.* Vergeleken met Dan. 4:31,32,33. Zijn zoon Belsazar mag hier bijgevoegd worden, wiens koninkrijk haast voleinde en die zelf gedood werd, Dan. 6:22,23,26,30. De koning Herodes Agrippa, *zelf in zijn Koninklijk kleed en op de rechterstoel werd van een Engel des Heeren geslagen, van de wormen gegeten en gaf de geest.* Dus werd hij van zijn troon afgetrokken. Hand. 12:21,23; En zulke voorbeelden zijn er meer. In onze dagen hebben wij de *onttrowning* van Jacobus de Tweede, koning van Engeland gezien. Enz.

De *Reden*, waarom God dus soms zo handelt is voornamelijk Zijn heiligheid of heilige haat tegen de zonden van de *Groten en Machtige*. Wij spreken hier van *machtige goddeloze en hoogmoedige*. Wel nu zulken haat Hij; volgens 2 Sam. 22:28. *Uw ogen zijn tegen de hoge, Gij zult ze vernederen.* en Spreuk. 16:5. *Al wie hoog van hart is, is de Heere een gruwel.* En 1 Petr. 5:5. *God wederstaat de hovaardige.*

b.1. Doch in de tweede plaats kan men dit als een *Reden* geven: omdat God hier door Zijn soevereine macht wil betonen, door welke koningen *op de troon en van de troon* gezet worden; het welk ook Nebukadnezar na wederkijging van zijn verstand bekende. Dan. 4:35. Idem: Dat bij Hem geen *aanneming des persoons is*: Of zoals Elihu zei Job 34:19. *Die*

het aangezicht van de Vorsten niet aanneemt en de rijke voor de armen niet kent.

b.2. Van de tweede slag van mensen spreekt Maria aldus: *En de nederige heeft Hij verhoogt.* Hier wordt gesproken van *nederige*. En van die wordt gezegd, dat God die *verhoogt heeft*. Als hier *nederige* genoemd worden zo kan men uit het reeds gezegde gemakkelijk vernemen wie zij zijn: Want omdat ze gesteld worden tegenover *hoogmoedige machtige*, zo worden daardoor verstaan, die klein en gering van staat zijnde en ook een klein gevoelen hebben van zichzelf voor God. Wij vinden dit woord door gering vertaalt. 2 Cor. 10:1.

Zo dan wie met Maria in *onderdanigheid*¹⁰ en in nederigheid zijn; vernedert in haar uitwendige staat en nederig van hart, die worden hier verstaan. En gelijk de *hoogmoedige* hun hogenmoed of grote inborst uitwendig vertonen door hun opgestoken hoofd, hoge ogen, grootse woorden. enz. Zo is het in het tegenovergestelde dat de *nederige van hart* hun nederigheid wel vertonen door neergeslagen hoofd en ogen, nederige woorden, enz. ja in hun hele gedrag waardoor ze zich eerder in de *nederste* of *onderste* plaats *stellen* dan in de hoogste en bovenste. Van deze *nederige* word nu getuigt dat God haar *verhoogt heeft*. Dit woord betekend soms omhoog heffen, zoals Joh. 3:14. en 12:32. Soms iemand te *verheerlijken*. Dus is Christus *door de rechterhand Gods verhoogt*. Hand. 2:33. en dus was *Kapernaum tot den hemel toe verhoogt*. Matth. 11:23.

Als nu dit van de nederige gezegd wordt zo word daar door verstaan dat God haar uit haar geringe staat wel heeft

¹⁰ nederheid

opgeheven en verheerlijkt boven andere. Dat kan men immers zien in het voorbeeld van Jozef, die van zijn broederen verstoten zijnde verhoogt is tot een Regent over Egypte, de naaste aan Farao. Gen. 41. In Esther, van een slechte Jodin verhoogt tot een Koningin. Est. 2:16. in David, van achter de schapen weggenomen en gezet op de troon Israëls. Ps. 78:70,71. (waarmee over-een-komt het voorbeeld van Tamarlanes, een Scytische schaapherder gezet op de troon van den Turkse keizer Bajezet) in Daniël, die een was van de gevankelijk weggevoerde van Juda, *gesteld werd tot een heerser over het ganse landschap van Babel*. Dan. 2:48. Idem, in de Richters van Israël, die doorgaans van geringe staat *tot* hoge staat van God verhoogd zijn, om verlossers van Zijn volk te wezen in hun grootste verlegenheid uit de hand van hun vijanden. Behalve deze voorbeelden, zo zijn hiervan ook de volgende getuigenissen. 1 Sam. 2:8. Ps.75:8. en 113:7,8. Ezech. 21:26. Luc. 14:11. en 18:14. Jac. 4:10. 1 Petr. 5:5,6. In welke plaats Petrus leert dat gelijk *God de nederigen genade geeft*, in het algemeen, zo ook in het bijzonder de genade van de *verhoging*. Hierin betoont God wederom dat hij is *zonder aanneming des persoons*¹ Petr. 1:17. Maar bijzonder dat Hij op deze wijze de nederigheid wil belonen en kronen; welke beloning een nederige niet heeft te verwachten van de mensen maar alleen van God.

Hoe kan men dit nu anders opvatten als dat Maria spreekt met toe-eigening op haar zelf: want heeft God wel *Machtige van de tronen afgetrokken en nederige verhoogt*, zo kon ze zich hier denken aan haar vader *David*, die van een nederige staat verhoogt is om koning te zijn in de plaats van Saul, die God van zijn troon verstoten heeft: en dan bijzonder moest ze denken aan zichzelf, die hoewel afkomstig van

koninklijke huize nu tot een lagen staat gebracht zijnde evenwel verhoogt is, om een moeder van de Zone Gods en van Die lang verwachtte Messias te zijn: gelijk wij dit ook boven in vers 48 en 49 hebben vernomen.

Zoals nu Maria buiten twijfel dit tot haar troost heeft aangemerkt en de Heere daar over heeft groot gemaakt; zo moet het ons ook dienen tot een bijzondere moedgeving: want als wij zien dat er *Machtige* in de wereld zijn die nog machtiger zoeken te worden en hun troon nog hoger zoeken te stellen of bij hun troon nog een ander troon zoeken te voegen om schrikkelijk te zijn bij omliggende volkeren; dan kan en mag men denken dat er een God is Die hen van Heun eigen tronen zeer gemakkelijk kan *aftrekken*. Het zij door de dood, het zij ook op enige andere wijze zodat ze zelf onttroond zijnde wel heil bij anderen moeten zoeken; zoals wij dat in het voorbeeld van die Engelse koning *Jacobus* gezien hebben. Daar staat tegenover; beroemen wij onszelf nederig te zijn en van staat buiten en van hart binnen, wij mogen ons te binnen brengen dat mogelijk God het eens believen zal ons te *verhogen*..... Gebeurt het niet juist in deze wereld door een *tijdelijke* of *wereldse hoogheid* gelijk de vrome altijd daar van niet de belofte hebben, zo zal het nochtans zeker zijn verhoogt te worden tot genade hier en tot heerlijkheid hier namaals. *Het zal zijn te zijner tijd*. 1 Petr. 5:6.

Dit moest een bedreiging zijn aan alle *machtige* in de wereld; verstaat, die *hoogmoedig* en *goddeloos* zijn om niet al te veel te roemen op hun macht en hoogheid, omdat ze spoedig daarvan ontbloot kunnen worden. Een koning van Babel mag in zijn hart zeggen: *Ik zal ten hemel opklimmen, ik zal mijn troon boven de sterren Gods verhogen, enz.* Hij zal

nochtans moeten horen: *Ja in de hel zult gij nedergestoten worden, Die u zien zullen, zullen zeggen: Is dat de man, die de aarde beroerde? Die de Koninkrijken deed beven?* Jes. 14:13-16.

Vermaant moeten wij zijn om aan *de ene kant* ons te wachten van alle *hovaardigheid*, uitwendig en inwendig. zie Ps. 75:6, Rom. 11:20. Dit is de goddelozen eigen, Spreuk. 21:4. en het kan niet bestaan met God te vrezen. Spreuk. 8:13. Het wee is daar aan vast. Jes. 28:1,2,3.

En aan de andere kant ons te benaarsstigen tot *nederigheid*: Want God *wederstaat de hovaardige, maar de nederigen geeft Hij genade*. 1 Petr. 5:5. Laat ons dan *met ootmoedigheid bekleed zijn*. idem. en van Christus *leren, dat Hij nederige van hart is*. Matth. 11:29. En ons vernederen onder de krachtige hand Gods, op dat Hij ons verhoge te zijner tijd. 1 Petr. 5:6.

2. Nu komen we tot de derde deugd en volmaaktheid Gods waarover Maria's ziel de Heere groot maakt: namelijk Zijn wijsheid, betoont zowel in genade als in recht: begrepen in vers 53. *Hongerige heeft Hij met goederen vervult*, en rijke heeft Hij ledig weggezonden. Hier spreekt Maria wederom in tegenstelling van tweeërlei slag van mensen en van Gods handelingen met dezelve.

3.1. *Hongerige heeft Hij met goederen vervult*. Hier is een betoning van Gods wijsheid in *genade*. Onder de *hongerige* moeten wij ook verstaan de *dorstige*. Wat de lichamelijke *honger en dorst* is, is bekend: namelijk daar in bestaande dat de mens in zijn maag vind een ledigheid van spijs en

drank en een trek of begeerte na dezelve heeft, om zijn honger en dorst te verzadigen. Dit is ook in Christus als mens geweest. Matth. 4:2. en Joh. 19:28. Doch hier in de tekst word niet van zulke eigenlijke *hongerige* naar het lichaam gesproken, maar van *geestelijke hongerige*: Die geestelijke honger bestaat in een smartelijk gevoel van ons geestelijk gebrek en in een hartelijk verlangen na de genade Gods in Christus tot vervulling van dat gebrek.

Om dit wat nader uit te breiden en duidelijker voor te stellen zeg ik, dat het met de geestelijke honger en dorst net zo gelegen is als met het lichamelijke. En hoe?

3.1.a. de eigenlijke *honger* en *dorst*, die geeft daar van gevoel, en wel een smartelijk gevoel. Ps. 107:5. De geestelijke *honger* en *dorst*, die gevoeld dat ook en met smart. Hij weet dat *Gods genade* hem ontbreekt. Ps. 63:2,4.

3.1.b. Die *honger* en *dorst* heeft naar het lichaam kan niet dan met *spijs* en *drank* verzadigt worden: een liefelijk geluid van muziek of snarenspeel of van vermakelijke vertellingen kan hem niet helpen. Wie *honger* en *dorst* heeft na de ziele begeert niemand anders als Christus, *uit Wiens volheid* hij *ontvangen kan genade voor genade*. Joh. 1:16. Zijnde de Fontein, Waaruit voortkomt een water *springende tot in het eeuwige leven*. Joh. 4:14. Het vermaak van de wereld kan hem niet verzadigen.

3.1.c. Een *hongerig* en *dorstig* mens zal zo snel hij gelegenheid heeft om zijn ledige buik en blaffende maag te

verzadigen, valt met de grootste lust en eetlust¹¹ aan op die spijs en drank, en laat niet af totdat hij genoegzaam verzadigt is. Zo is het ook met een *hongerige* en *dorstige* gelovige; Ziet hij Christus met Zijn volheid in de Heilige Goddelijke instellingen van het Woord en de Verbonds-zegelen, hij valt met een heilige begeerte daar op aan om te eten en te drinken: Dat is, Christus door het geloof te ontvangen tot verzadiging van zijn ziel. Dit is in Ps. 65:5. *Wij zullen verzadigt worden met het goed van Uw huis, met het heilige van Uw paleis.*

3.1.d. Nog eens: Wie met *honger* en *dorst* beladen is en *spijs* en *drank* nuttigt die vind daarin een *zoetheit* en *verkwikking*. zie Spreuk. 27: 7. Simson bijna van dorst moettende sterven, maar *water drinkende*, zo kwam zijn *geest weder*, en hij werd *levendig*. Richt. 15:18,19. Zo is het ook met een gelovige ziel die met *honger* en *dorst* beladen is; Christus door het geloof nuttigende, vind in Hem *zoetheit* en *verkwikking*: hij smaakt *dat de Heere zoet en goedertieren is*. 1 Petr.2:3. uit Ps. 34:9. zie hier ook Ps. 63:6. en Jer. 15:16. Zie daar de opening van de natuur van de geestelijke *honger* en *dorst*. Beide de, *honger* en *dorst* vinden wij in Matth. 5:6. Dorst alleen in Jes. 55:1. Honger alleen Luc. 6:21. en zo ook hier in de tekst.

Uit dit gezegde kan men nu gemakkelijk verstaan hoe zulke personen hier genoemd worden. Deze voegt Maria zeer bekwaam bij het voorgaande: want gelijk de mensen die *gering van staat* zijn en *vernedert* en doorgaans arm zijn, en vervolgens wel meer *hongerig* zijn dan andere die *hoog van*

¹¹ appetijt

staat zijnde en alles volop hebben: Zo is het ook met de gelovige die *nederig* van *hart* zijnde, zichzelf leeg vinden in genade en niets goeds van of bij zichzelf hebbende en daarom *honger* en *dorsten* zij naar de *gerechtigheid*. Ziet dit ook zo waargenomen door Christus in Zijn *zaligsprekingen*, Matth. 5. Eerst had Hij gesproken van *arme van geest*, en van *die treuren*, en daarna sprak hij van die *hoger* en *dorsten*. Matth. 5:3,4,6.

Hetgeen nu Maria van deze *hongerige* zegt is: *God heeft die met goederen vervult*: Dat is die goederen rijkelijk uitgedeeld. Na dat de *honger* is zo zijn ook de *goederen*; De *honger* geestelijk zijnde zo zijn ook de *goederen* geestelijk. *Lichamelijke honger* wordt met *lichamelijke goederen* gestild, *geestelijke honger* met *geestelijke goederen*. Begeren wij nu te weten welke deze *geestelijke goederen* zijn? Ik heb die eerder al genoemd, namelijk God in Christus; Christus met al Zijn volheid en verdienste; Gods genaden; Gods heilige ordinantiën en instellingen; In het Woord wordt ons Christus met Zijn genaden en weldaden voorgesteld, en in de Heilige Verbonds-zegelen wordt Hij de ziel nader toegeëigend. De gelovige ziel van hen daartoe begevende wordt met die geestelijke goederen vervult.

Dus kan men het spreken van Maria wel verstaan. Maar daarover valt deze bedenking: waarop heeft zij gezien als zij zegt: *Hongerige heeft Hij vervult*? Zoals in het voorgaande spreken kon getoond worden de bevinding, maar of het hiermee ook zo gelegen is?

Antw. Om hier van met zekerheid iets te zeggen kan niet geschieden. Hetgeen daarop kan gezegd worden is dit volgende: Dat Maria hier mogelijk gezien heeft op zulke Heilige en Godzalige die van God in hun lichamelijke honger

verzadigt zijn geworden. Zoals *Jacobs* hele huis gezin door *Jozef*. Gen. 47. En *Israël* zelf in de woestijn hen spijzende met het *brood* uit de Hemel en drenkende met het *water* uit de *Rotsteen*: en de Profeet *Elia* aan de beek Krit. 1 Kon. 17. En die weduwe in *Zarfath*, in hetzelfde hoofdstuk. De Psalmist spreekt ook van sommige die *hongerig en dorstig* waren: *wiens dorstige ziel God verzadigt heeft, en hongerige zielen met goed vervult heeft*, Ps. 107:5,9. En heeft God aan hun lichamen wel gedaan zo zal Hij hun zielen die hongerig waren, nog meer bezorgd hebben: Zoals wij bijvoorbeeld vinden in *David*. Ps. 23 geheel en 63:2,3. En in alle *huisgenoten* Gods in oude tijden. Ps. 36:9. en 65:5. of mogelijk heeft *Maria* hier het oog geslagen op de getuigenissen die hiervan in het Oude Testament gevonden worden. Als Ps. 22:27. en 34:10,11. en 81:11. Spreuk. 9:2-5. Hoogl.5:1. en Jes.55:1,2. Jer. 3:14. enz. In elk geval wat *Maria* hier zegt vinden wij als een waarheid in andere plaatsen ook betuigt. Als Matth. 5:6. Luc. 6:21. Hetwelk in alle tijden zo is bevonden geworden dat *David* ook daar van kon zeggen, Ps. 103:5. *Die uwen mond verzadigt met het goede*. En wat wonder? Want indien God in het lichamelijke *Zijn milde hand dan opent en verzadigt alles, wat leeft na zijn welbehagen*. Ps. 145:16. Veel meer dan *Zijn* eigen kinderen en gelovige. Hij is *een Behouder aller mensen, maar allermeeest van de gelovige*. 1 Tim. 4:10.

3.2. *En de rijke heeft Hij ledig weggezonden*. Hier is een betoning van Gods wijsheid, *in recht, of na gerechtigheid*. Terwijl dit is het tegendeel van het voorgaande is het daarom niet moeilijk om te verstaan. Als van *rijke* hier gesproken word, zo moet men daar voor verstaan: *Eerst, rijke* in aardse of tijdelijke goederen; doch die niet *nederig* zijn maar

hovaardig en opgeblazen. Daarna, rijke in het geestelijke; doch niet in waarheid maar in inbeelding: zoals die van Laodicea waren. Openb. 3:17. Dat is die zich voor doen dat ze genade-rijk zijn maar ondertussen zijn ze genadeloos. Denkt iemand; Waarom Maria hier niet noemt hovaardige, zoals het tegengestelde van nederig scheen te vereisen?

Antw. Zij spreekt en noemt die, ten opzichte van de zaak zelf hoewel het woord ten opzichte van het geluid anders is. Zij had voorheen al *hoogmoedige* genoemd. Zij noemt hier rijke, omdat doorgaans de rijke hoog-gevoelende zijn en trots; en vervolgens niet aangenaam bij God. Waarom hier ook staat dat God hen *ledig heeft weggezonden*: dat is zonder troost gelaten. Of uit kracht van tegenstelling van het voorgaande, hen *met Zijne goederen niet vervult*. Een gelijkenis genomen van iemand die iets begerende tot vervulling van zijn gebrek niet met al verkrijgt maar zoals spreekt met lege handen wederkeert.

Maar hoe is dit dan *te* verstaan daar God belooft onze gebeden te verhoren en onze begeerte te vervullen?

Antw. Die belofte is voor de Godzaligen en kinderen van God, en wel die, die op een rechte wijze iets van God begeren en wel ter bekwamer tijd. Maar hier word van rijke gesproken die goddeloos zijn en hoogmoedig ten opzichte van de uitwendige Godsdienst tot God komen zonder meer of niet op een rechte wijze of als het te laat is. enz. En dus is het geen wonder dat ze *ledig* wederkeren en van God zo *ledig* worden *weggezonden*. zie op het eerste Matth. 15:8. op het tweede Jac. 4:3. en op het derde Spreuk. 1:28. en 5:11,12,13. *Ziet* van dit beide een duidelijk en levendig voorbeeld in die twee personen die beide opgingen na de tempel, die nederige Tollenaar, en die opgeblazen Farizeeër; Waarvan de eerste

met Gods goederen, dat is genade vervult werd maar de andere *ledig weggezonden*. Luc. 18:14. *Deze ging af gerechtvaardigd in zijn huis, meer dan die*. En de Reden word daarvan gegeven: want een ieder, die zichzelf verhoogt, zal vernedert worden; en die zichzelf vernedert, zal verhoogt worden. Zulke rijke zijn vol van eigen gerechtigheid zoals die Farizeeër daar van roemde en daarom kan Gods en Christus gerechtigheid daar in geen plaats hebben, en zo moeten ze noodzakelijk ledig daar van weggezonden worden. Een vat dat vol is van water, kan niet vervult worden met wijn. Ziet hier op ook hetgeen de Apostel zegt van de *heidenen* aan de ene en van *Israël* aan de andere zijde. Rom. 9:30,31. Mogelijk ook dat Maria hier van wel voorbeelden voor haar gehad heeft en dat ze dit als een waarheid daarom hier geuit heeft. Zeker moest het volgen uit de handeling van God met de *nederige*, waarvan dit het tegendeel is. En daarom nog te meer omdat dusdanige rijke niet hongerig zijn in de zin zoals hier boven verklaard.

Ellendige mensen! Die *ledig* van God *weggezonden* en niet *met Zijn goederen vervult worden*. En wat zijn er al zulke; namelijk die niet *hongerig* zijn: welke zijn die of geen begeerte hebben naar Christus en Zijn genade..... of die al te veel hongeren naar de wereld en hetgeen in de wereld is..... Daarom ellendig; omdat hun *deel maar in dit leven is, wiens buik God vervult met Zijn verborgen schat*. Ps. 17:14. en geen deel hebben in het toekomstige leven noch aan de schatten die in de hemel verborgen zijn. In die groten dag van het oordeel zullen ze wel begeren genade van God en Christus maar dan zal het eerst de tijd zijn dat ze ledig zullen weggezonden worden. zie Matth. 7:22,23. en 25:11,12. En Luc. 13:25,26,27.

Daarom laten wij deze *ellende* zoeken te voorkomen en ons *geluk* te bevorderen: dat is: Begeren wij niet van God *ledig weggezonden* te worden, laten wij geen goddeloze of hoogmoedige *rijke* zijn, noch *rijk* in inbeelding vervult met eigen gerechtigheid en heiligheid. vergelijkt Rom. 10:3. Begeren wij in het tegendeel met Gods *goederen vervult* te worden, laten wij *honger*en of *hongerig* zijn, dat is: begeerte hebben niet naar het ijdel vermaak of genot van de wereld, maar naar God, naar Christus, naar Zijn instellingen, naar de hemel en naar onze zaligheid. En dat op zo'n wijze als boven van de *geestelijke honger* gezegd is; Die niet anders kan aangemerkt worden als een vrucht van het *geloof*: want dat doet ons *honger*en en *dorsten* na Christus. En zo *hongerende* en *dorstende* naar Christus en Zijn *gerechtigheid*, zullen wij en hier en hierna verzadigt worden en zalig zijn. Matth. 5:6.

VERKLARING 36

Lucas 1 : 54, 55.

54. Hij heeft Israël Zijnen knecht opgenomen, opdat Hij gedachtig ware der barmhartigheid,

55. (Gelijk Hij gesproken heeft tot onze Vaders, [namelijk,] tot Abraham en Zijn zaad, in eeuwigheid.

Als de treur-profeet Jeremia dus zegt, Klaagl. 3:22,23. *Het zijn de goedertienheden des Heeren, dat wij niet vernielt en zijn, dat zijn barmhartigheden geen einde hebben enz.* Dan kan men daaruit opmaken:

Eerst, Dat hij uitdrukkelijk spreekt van hun behoudenis: want *niet vernielt* te zijn is nog overgebleven te zijn in het midden van de ellenden die hen overkomen waren.

Daarna, dat Hij de auteur of oorzaak van die behoudenis en niet-vernieling zegt *de Heere* te zijn; Doch bijzonder dat die toe te schrijven, is aan Zijn *goedertierenheid* of *barmhartigheid*, die veelvuldig is zoals ook Zijn *trouw*, die groot is. Zo dat als God iemand helpt of verlost uit zijn ongelegenheid, Hij daarin moet aangemerkt worden *aan de ene kant*, als een *goedertieren* en *barmhartige* God, en *aan de andere kant* als een *getrouwe* of *waarachtige* God, Die Zijn woord houdt in het volbrengen van Zijn beloften. En met recht: want door *goedertierenheid* of *barmhartigheid* heeft God een medelijden over de ellendigen en ontfermt Zich over hen met dadelijke hulp: zijnde daarin als die goede *Samaritaan*, Luc. 10:33,34. En door Zijn *trouw* betoont Hij dat Hij Zijn toezeggingen de ellendigen gedaan, en zo in Zijn waarheid niet feilen zal maar doen hetgeen Hij belooft heeft: daarop ziet Mal. 3:6. *Ik de Heere worde niet verandert*,

daarom zijt gij, O Kinderen Jacobs! niet verteert. En dus is het dat alle goede gift en volmaakte gave van Hem af komt, bij welken geen verandering is noch schaduw van omkeering. Jac. 1:17. Hier van is het dat wij wel vernemen, dat God ten opzichte van Zijn *goedertierenheid* of *barmhartigheid*, en van Zijn *trouw* of *waarheid* geroemd wordt, als Hij een ellendig volk hulp bewezen heeft. Dit zien wij onder andere dat Maria gedaan heeft in haar lofzang. Om nu niet te zeggen dat ze Gods *barmhartigheid* al geroemd heeft, vers 50. Zo vernemen wij dat ze beide deze deugden en volmaaktheden Zijn *barmhartigheid* en *waarheid* roemt, die Hij duidelijk heeft laten zien in de *verlossing* een *opneming* van Israël: en dat in deze tekstwoorden: *Hij heeft Israël Zijn knecht opgenomen, op dat Hij gedachtig ware de barmhartigheid, enz.*

4. Deze twee verzen zijn de laatste van haar lofzang; en daarin is begrepen het vierde bijzondere van hetgeen God doet aan anderen en waar over zij God met haar ziel groot maakt; namelijk Zijn *waarheid*: want hoewel hier Gods *barmhartigheid* genoemd wordt zo is eigenlijk en voornamelijk de roem daarover niet; maar over Zijn *waarheid*, zoals in het vervolg zal getoond worden.

Hier komen ons drie dingen voor:

- 4.1. Zeker werk Gods.
- 4.2. Het einde van dat werk.
- 4.3. De grond daar van.

4.1. Zeker werk Gods.

Gods werk wordt dus uitgedrukt: *Hij heeft Israël Zijn*

knecht opgenomen. Hier wordt *Israël* genoemd en wel met een bijnaam, *Zijn knecht*: maar het voornaamste is, *heeft opgenomen.*

4.1.a. Als *Israël* hier genoemd wordt dan is bekend dat de Heilige Schrift soms daarvoor verstaat de patriarch *Jacob*, wiens naam bij zeker voorval in *Israël* verandert is. Gen. 32:28. Maar soms en wel meest zijn nakomelingen die of openlijk *Israël* genoemd worden zoals hier en Rom. 9:6. en 10:1. En elders: of *het geslacht Israëls*; het *huis Israëls*; de *kinderen Israëls*, en het *volk Israëls*. En zo moet het hier ook genomen worden: dat is *Israël* betekent hier het Joodse volk in tegenstelling van de heidenen: zoals uit het bijgevoegde nader blijkt.

4.1.b. *Zijn knecht* of *kind*, zoals het Griekse grondwoord in het Nieuwe Testament twaalfmaal voor *kind*, en ook twaalfmaal voor *knecht* vertaalt gevonden wordt. Soms wordt dit woord *knecht* een singulier of bijzonder persoon toegeschreven die *Gods knecht* genoemd wordt: bijvoorbeeld *David*: soms een geheel volk zoals hier *Israël*, *Zijn knecht*. Het zal onnodig zijn die plaatsen hier bij te brengen uit het Oude Testament. Waarin *Israël* genoemd wordt *Gods knecht*: terstond zal een voorname plaats bijgebracht worden. Men kan licht de *Reden* vatten van deze benaming; namelijk: Omdat God het ganse *Israël* door een nationaal verbond, tot Zijn volk en zo tot Zijn knechten heeft aangenomen als het door een krachtige hand uit Egypte geleid zijnde gekomen was tot de Berg Sinaï. Zoals nu een *knecht* een gewillige gehoorzaamheid betonen moet op zijns heren billijke bevelen: zo is het daar geweest; God als een

heer zijn heilige en billijke bevelen aan Israël gegeven hebbende hebben zij zich verbonden tot gehoorzaamheid. God dan hun Heer zo geworden zijnde, zijn zij Zijn knechten geworden: en vanaf die tijd heeft God ook over hen met uitsluiting van andere volken als Heer Zijn heerschappij over hen gehad. Ondertussen moet men niet menen dat Israël hier door een slaaf zou geworden zijn: want deze heerschappij Gods over hen is genadig geweest; Ook zo dat God Zich als een welmenende *Vader* over hen gedragen heeft, en dus is het dat het woord *kind* hier ook goed past, *Israël Zijn kind*: volgens Gods eigen spreken: *Mijn zoon, mijn eerstgeboren is Israël*. Exod. 4:22. en vers 23. *Laat mijne Zoon trekken, dat hij mij diene*. en God was hun Vader. Deut. 32:6. Jer. 31:9.

4.1.c. Hetgeen nu hier eigenlijk gezegd wordt is: Hij heeft Israël Zijn knecht opgenomen. Het grondwoord dat hier gebruikt wordt betekent in het algemeen volgens de taalkundigen iemand opnemen en verlossen. In het bijzonder als het samengevoegd is met een, genitious safsus, dat het dan zo veel is als iemand te helpen door een uitgestrekte of toegereikte handen, dus vinden wij hier het grondwoord dat ons geeft te verstaan zodanig een opnemen waar door men iemand de hand toereikt en hem helpt om op te staan, wanneer iemand als hij is neergevallen en in zo'n ellende raakt waardoor hij niet machtig is zichzelf te helpen, maar een ander hem te hulp moet komen. Zie dit woord voor zo een *opnemen*, ook genomen. Hand. 20: 35. *Ik heb u allen getoond* (dit zijn Paulus woorden) dat *men zo arbeidende de zwakke moet opnemen*: dat is zoals onze geleerde Kanttekeningen daar heeft, of te ondersteunen, dat

ze niet vallen of gevallen zijnde de hand bieden om te helpen op te staan. Dus vind ik in Poli Synopfis, in h. 1. dat de geleerde mannen Beza, Camero, L. de Dieu en Grotius, dit woord ook in zo'n kracht nemen; en tot meerdere verzekering die twee laatste woorden vergelijkte, het Griekse met het Hebreeuwse woord die van dezelfde kracht zijn.

Dus verstaan wij de kracht en nadruk van dit woord; maar wat is nu de zin van dit spreken: *Hij heeft Israël zijn knecht opgenomen?*

Antw. Uit kracht van de verklaarde woorden kan het daar heen niet gebracht worden dat God Israël tot Zijn verbondsvolk heeft *opgenomen* en *aangenomen*. Maar:

Eerst, dat Hij haar te hand toegereikt en geholpen heeft om hen te verlossen uit de slavernij van Egypte waarin ze 400 jaar geweest waren, en hen te brengen, na een 40 jarige omzwerving in de Woestijn in het beloofde land Kanaän.

Daarna, Dat Hij hen opnieuw wederom de hand toegereikt en geholpen heeft om hen te verlossen uit de gevangenis van Babel nadat ze daarin een tijd van zeventig jaren versleten hadden.

Dit zijn bekende zaken en dit waren beide zodanige voorvallen waarin Israël niet machtig was zichzelf te helpen, maar God heeft de hand aan het werk moeten slaan en hen dus opnemen. Daar op word gezien als Gods volk zegt Jes. 63: 16. *Gij, O Heere! zijt onze Vader, onze Verlosser van ouds af is Uw naam.* En vele particuliere gevallen zijn er meer geweest waarin God *Israël Zijn knecht* dus heeft opgenomen: Zoals wij daartoe mogen bijbrengen hun wanhopelijke staat tegen hun vijanden onder de Richteren, door wie God hen telkens opgenomen en verlost heeft. Dus kan men zeggen dat Maria hier in onze tekst op die voorvallen het oog heeft

geslagen. En bijzonder op die voornamen schriftuurplaats. Jes. 41:8,9,10. Waar God zelf Zijn volk aldus aanspreekt: *Maar gij Israël, mijn knecht, Gij Jacob, dien Ik verkoren heb: het zaad Abrahams, mijns liefhebbers. Gij, welken ik gegrepen heb van de einden der aarde, en uit hun bijzonderste geroepen heb: en zei tot u, Gij0 zijt Mijn knecht, u heb Ik uitverkoren, en heb u niet verworpen. En vreest niet, want Ik ben met u: En zijt niet verbaast, want Ik ben uw God, Ik sterk u, ook helpe Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand mijner gerechtigheid.* Uit welk woorden deze bijzondere dingen kunnen gezien worden:

4.1.c.a. Dat *Israël* Gods *knecht* is; tweemaal door God daar zo genoemd,

4.1.c.b. Waarom *Israël* Gods *knecht* genoemd is; namelijk omdat God hen daartoe uitverkoren had.

4.1.c.c. Wat die opneming is, waarvan in onzen tekst gesproken wordt: te weten: Dat God *Israël gegrepen had van de einden der aarde en geroepen uit hun bijzonderste*: dat is, hen voorgetrokken voor de treffelijkste en allergrootste van de aarde; zonder hen als noch te begeven omdat Hij hen *sterkte, hielp en ondersteunde met de rechterhand* Zijner gerechtigheid: dat is, hun Zijn hand toereikte om hen te ondersteunen en te helpen: juist zo als wij de kracht van dit Griekse grondwoord boven verklaart hebben.

En toch willen wij hier noch niet van scheiden. Tot zo ver ziet dit opnemen van Israël op enige lichamelijke weldaden. Men mag op goeden grond denken dat Maria hier voornamelijk spreekt van geestelijk weldaden aan Israël

bewezen, waarvan die genoemde lichamelijke weldaden schaduw en afbeelding geweest zijn. Als hier dan staat: Hij heeft Israël Zijn knecht opgenomen, zo hebben wij dat te verstaan van het *werk der verlossing* door de Messias van Wie Maria nu bevrucht was: waar in God Zijn Israël, ja al Zijn knechten, dat is, Zijn uitverkoren volk opgenomen had; voor zover Hij hen Zijn hand nu toereikte. Hen zendende Die lang verwachte Zaligmaker door Wie Hij hen helpen zou uit die geestelijke en eeuwige ellende, waarin zij door de zonde gevallen waren, en waaruit zij zichzelf onmogelijk konden redden. Dit nu maakt God werkstellig. Het wordt van zeker geleert uitlegger zeer wel over dit Griekse grondwoord opgemerkt dat de Grieken hun kinderen om bepaalde misdaden hen plachten te verstoten en dan werden de kinderen gezegd, *uit hun geslacht uit gevallen* en dat te verliezen; Maar als die wederom in de gunst van de Vader kwamen en van hem weer aangenomen, dan werden ze gezegd, *haar geslacht weder te krijgen*. Zeker nu Israël en wij alle waren door de zonde uit onze hemelse Vaders gunst vervallen, Die ons daarom ook met recht van Hem verstoten en weggedaan had maar nu door Zijn Zoon als Middelaar weer in genade aangenomen zijnde, krijgen wij niet alleen ons. geslacht weer, maar ook, worden weder Door God opgenomen en verlost en geholpen. En dat is het, dat Maria hier noemt en roemt. Denkt iemand; Dat dit tot het werk der verlossing niet kan gebracht noch uitgestrekt worden omdat hier alleen van *Israël* gesproken wordt daar de verlossing door Christus ook tot de heidenen behoort: Die gelieve te weten;

1. Dat de gehele kerk al het uitverkoren volk ook wel Israël genoemd wordt.

2. Dat hier van *Israël* alleen gesproken wordt ontstaat daar uit:

2.a. Omdat *Israël* toen noch alleen Gods knecht en volk was.

2.b. Dat Maria zelf daartoe behoorde.

2.c. Dat de Messias allereerst tot *Israël* moest komen en aan hen geopenbaard worden, zie Matth. 15: 24. en Hand. 3:26. maar daar na ook aan de heidenen: volgens Jes. 49:6. Luc. 2: 32. Zoals ook geschied is. Hand. 13:46. .

En het is geen wonder dat Maria's *ziel de Heere looft*, dat hij *Israël* dus had *opgenomen*: want het was een grote weldaad: zoals het geen geringe weldaad is iemand onder de mensen de hand toe te reiken waar door hij uit doods gevaar verlost wordt. Daarbij komt ook dat *Israël*, die dus van God is opgenomen Gods knecht en kind was, gelijk Maria *Israël* hier zo noemt. Nu wat Heer of wat Vader zal er zijn die zijn knecht of zoon niet opnemen en helpen zal als die in groot gevaar of ongelegenheid is? Die menselijkheid en de liefde dringt hem daartoe. En is dit niet genoeg?

4.2.Het einde van dit werk was hier van een genoegzame grond; welk in onze tekst van Maria dus uitgedrukt wordt: *Opdat Hij gedachtig ware der barmhartigheid in der eeuwigheid.* van Gods *barmhartigheid*, algemeen en bijzonder aangemerkt hebben wij boven uit vers 50. gesproken. Hier moeten wij wel de *bijzondere barmhartigheid* Gods verstaan; doch dat wordt hier nog een weinig anders genomen als daar: dat is voor deze

barmhartigheid Gods moeten wij verstaan Zijn *beloofde barmhartigheid*, dat is de *beloften*, Die God uit enkele genade en barmhartigheid aan de Zijnen gedaan had. Dit blijft niet alleen uit het volgende vers, *gelijk Hij gesproken heeft*, enz. maar ook uit dit eigenste vers; om dat hier niet openlijk gesproken wordt van *Gods barmhartigheid*, maar van *gedachtig te zijn aan de barmhartigheid*; het welk voorop stelt een voorheen gedane of geopenbaarde *barmhartigheid*. God nu wordt gezegd *gedachtig te zijn* (oneigenlijk dat genomen zijnde) wanneer Hij vervult de beloften en toezeggingen die Hij uit enkele-genade of tot bewijs van Zijn barmhartigheid, Zijn volk gedaan heeft; bijzonder betreffende dit *opnemen van Israël Zijn knecht*: want dus voegt Maria de woorden samen. *Hij heeft Israël Zijn knecht opgenomen, opdat Hij gedachtig ware der barmhartigheid*: Dat is om dat blijken mocht dat Hij Zijn woord houdt en Zijn *barmhartigheid* niet vergeet: en wel zo'n *barmhartigheid* die duurt tot in der *eeuwigheid*: zoals de laatste woorden van vers 55 zeggen en hier toe moeten gebracht worden, omdat die andere woorden in tussenstelling gevonden worden. Gods *barmhartigheid* wordt genoemd in der *eeuwigheid*, omdat die onophoudelijk is en geen einde heeft: of zoals wij gehoord hebben uit vers 50 omdat die is van geslacht tot geslacht over degene, die Hm vrezen. Terwijl nu Gods barmhartigheid onophoudelijk is zo heeft Hij ook daar aan moeten *gedenken*, om Israël *Zijn knecht op te nemen en te helpen*. En dit is dan te meer voor Maria geweest een stof dat *haar ziele de Heere groot gemaakt heeft*.

Dit dan zo zijnde dat God tot *gedachtenis van Zijn barmhartigheid Zijn knecht Israël opgenomen heeft*, dat is Zijn volk Zijn hand toegereikt heeft om hen te helpen en te

verlossen, zo toont het ons in de eerste plaats een opmerkelijk onderscheid van Gods handeling tussen mens en mens. En wel in deze twee stukken:

a. Dat Hij ten opzichte van de goddeloze die het *Israël* Gods niet zijn noch Zijn knechten en kinderen, niet gedachtig is aan Zijn *barmhartigheid*, maar aan Zijn *rechtvaardigheid*, en tot in eeuwigheid. Joh. 3:36.

b. Dat hij hun Zijn hand niet toereikt om hen op te nemen noch te helpen. Job 8:20. *Hij vat de boosdoeners niet bij de hand*, en Ps. 36:13. Aldaar zijn de werkers der ongerechtigheid gevallen; zij zijn nedergestoten, en kunnen niet weder opstaan.

Maar wat is dit in de tweede plaats een bijzondere troost en moedgeving voor de vromen die het *Israël* Gods, Zijn knechten en Zijn kinderen zijn, in hun vallen zowel in ellende of zwaarigheden als in zonden; omdat ze hier horen dat God hen daar weer opneemt, Zijn hand uit de hemel toereikt en hen helpt en dat om *gedachtig* te zijn *Zijner barmhartigheid*. Zie dit opnemen en helpen in geval van hun ellenden Ps. 50:15 en 91:14,15. en ingeval van hun zonden Ps. 145:14. Dit staat vast het geen in die Psalm staat gezegd wordt vers 20. De Heere bewaart alle, die Hem lief hebben, maar Hij verdelgt alle goddelozen.

Wij moeten in de derde plaats uit kracht van deze vermaant en opgewekt zijn zoveel ons aangaat, ons zo te gedragen, dat de Heere ons zo dikwijls wij in het kwaad struikelen mag opnemen en met Zijn uitgestrekte arm helpen. Tot dat einde zal nodig zijn:

a. Dat wij Zijn het ware Israël: want dit *opnemen* doet God aan *Israël*. *Zij zijn niet alle Israël*. Rom. 9:6. Het ware Israël zijn zij: *die zich vorstelijk gedragen*. Hos. 12:5. *Die rein van hart zijn*. Ps. 73:1. *Die zonder bedrog zijn*. Joh. 1:48. enz.

b. Dat wij ons gedragen als dienstwillige *knechten* en gehoorzame *kinderen*: want het is niet alleen *Israël*, dat God *opneemt*, maar ook Zijn *knecht* of *kind*, zoals de tekst zegt. Dus zullen wij ons dan in het *tegenwoordige* (dit *opnemen* Gods gewaar wordende) met Maria stof vinden om daar over den *Heere groot te maken*; en in het *toekomende* ons verzekeren dat de Heere ons ondersteunen zal *met de rechterhand Zijner gerechtigheid*. Jes. 41:10. en dat Hij voortaan gedachtig zal zijn *Zijner barmhartigheid in eeuwigheid*.

4.3. De grond voor dit alles is: *Gelijk Hij gesproken heeft tot onze Vaders*, namelijk, tot *Abraham en Zijn zaad*. vers 55. De persoon Abraham is uit de Schrift genoeg bekend. En als hier bij gevoegd word Zijn zaad, zo moet men daar voor niet verstaan dat bijzonder zaad Abrahams. Gal. 3: 16. Maar de nakomelingen van Abraham: kind, kindskind-en enz. die hier van Maria Vaders genoemd worden: dat is voorvaders omdat zij nevens andere daar uit voortgekomen was: of omdat ze ook behoorde tot dat verbond der genade dat God met Abraham en zijn zaad gemaakt heeft. Gen. 17. In de Griekse tekst is de constructie of de samenvoeging van de woorden wat verschillend, wat sommigen heeft doen denken dat alleen deze worden, *gelijk Hij gesproken heeft tot onze Vaders*, of in tussenstelling moet verstaan worden, en dan aan Abraham moet samen gevoegd worden met het

woord gedachtig zijn, vers 54. Doch dit is van weinig belang; daar toch de zaak op een moet uitkomen. Wanneer dan Maria zegt *onze Vaderen*, z verstaat ze daar door die personen die anders algemeen *Patriarchen* of hoofden van de vaderen of huisgezinnen genoemd worden die hier van genoemd worden Abraham *en Zijn zaad*. En als zij hier getuigt dat God tot die vaderen *gesproken* heeft, zo is haar mening dat hij belofte en toezegging aan haar had gedaan dan dat opnemen van Israël Zijn knecht, in het voorgaande genoemd. En met waarheid: want als wij door dat opnemen Israëls eerst verstaan haar opnemen, doe ze gevallen waren in die dienstbaarheid van Egypte en haar verlossing daaruit ja bringing in de bezitting van het land Kanaän van vinden wij dat God tot Abraham daar van gesproken dat is dat belooft heeft Gen. 15:13,14. *Toen zei Hij tot Abram: weet voorzeker, dat u zaad vreemd zal zijn, enz. en van vers 18. Uw zaad heb Ik dit land gegeven, enz.*

Maar als wij dit opnemen Israëls verstaan zoals wij het voornamelijk moeten doen van de verlossing van het ganse Israël Gods door de Messias dan zijn bekend de beloften die God aan *Abraham* gedaan heeft te weten van dat *Zaad*, in welke *alle de geslachten der aarde zouden gezegend worden*, ziet Gen. 12:3. Vergeleken met Gen. 18:18. en 22:18. Hand. 3:25. en Gal. 3:8. waar over de Apostel deze verklaring maakt vers 16. *Hij zegt niet, En de zaden, als van vele, maar als van een, en uw zaad: welke is Christus*. Ook heeft God dit gesproken tot *Abrahams zaad*: dat is nakomelingen van Abraham; namelijk tot *Izaäk*, Gen. 26:4. *Jacob*, Gen. 28:14. Die daarom ook op de *Messias* als op de zaligheid van God wachtte. Gen. 49:18. Tot *David*, 2. Sam. 7:12. Ps. 89:27-38. en Ps. 132:11. vergeleken met Hand. 2:30,31. en 13:23. Rom. 1:3. en 2 Tim.

2:8. Dus noemt Maria de *Patriarchen*, tot welken God *gesproken* had van de Messias door Wie Hij Israël opnemen en verlossen zou; zoals Zacharia in zijn lofzang noemt de Profeten. Luc. 1:70.

Dit spreken van Maria moeten wij dan zo verstaan; dat ze deze toezeggingen van God aan de Vaderen, bijzonder aan *Abraham en zijn Zaad* gedaan, maakt tot een grond waarop zij haar voorgaande spreken bouwt: waarom God *Israël Zijn knecht heeft opgenomen*; namelijk niet alleen *op dat Hij gedachtig was aan de barmhartigheid*: dat is vervulde Zijn beloften uit barmhartigheid gedaan; maar ook vervolgens op dat Hij Zijn woord houden zou, dat Hij aan Abraham en zijn zaad gegeven had: dat is om met korte woorden te zeggen, op dat Zijn waarheid hier in zou geopenbaard worden. Zodat wij hier mogen bijbrengen de woorden van de Psalmist. Ps. 98:3. *Hij is gedachtig geweest Zijner goedertierenheid en Zijner waarheid aan het huis Israëls*, enz. vergeleken met Ps. 132:11. *De Heere heeft David de waarheid gezworen, waar van Hij niet wijken zal: zeggende; van de vrucht uws buiks zal ik op uwen troon zetten.*

Op het einde van dit vers vinden wij nog, *in der eeuwigheid*: het welk wij reeds uit kracht van onze overzetting gehecht hebben aan het woord *barmhartig-heid* in deze zin: welke *barmhartigheid* Gods is van een blijvende natuur; waar van wij de vrucht en het goede zullen genieten *tot in der eeuwigheid*. Wil iemand met andere uitleggers dit anders opvatten, dat het samenvoegende, of met gedachtig zijn, of met gesproken, of met het zaad Abrahams, dat in der eeuwigheid zij zal: of dat maken als een besluit van den gehelen lofzang, het zal onverschillig zijn, omdat daarin

geen zwaarigheid veel minder ongerijmdheid of ketterij steekt.

Wat wij nog hieruit tot onzer lering hebben aan te merken te onthouden is dit: *Wat God spreekt, dat achtervolgt Hij*. Hij had *gesproken tot Abraham en zijn zaad*, dat *Hij Israël Zijn knecht opnemen* zou; en Maria getuigt hier dat Hij het gedaan heeft. Dit zet eigenlijk op Gods beloften, die Hij volbrengt. En dat is geen wonder: want God is de waarheid Zelf. Deut. 32:4. En Jer. 10:10. En het liegen is verre van Hem. Num.' 23:19. en Ps. 89:36. En onmogelijk. Hebr. 6:18. Tit. 1:2. Daarom word Hij ook getrouw genoemd. Hebr. 10:23. en 11:11. En wij mogen van alle toezeggingen en beloften Gods zeggen zoals er staat in Joz. 21:45. *Daar viel niet een woord van alle goede woorden, die de Heere gesproken had tot de huize Israëls: het kwam allemaal.*

Men mag dan wel in navolging van Maria dit als een stof van onze lofzang maken: *Zoals Hij gesproken* heeft: te meer om dat deze onveranderlijkheid en waarheid Gods Zijn kinderen zonderling tot troost is in zonderheid als God wat uitblijft. Zie de plaatsen: Ps. 89:34; Jes.54:10; Jer. 32:40; Mal. 3:6, en Hebr. 6:17,18.

Ondertussen moeten de goddeloze ook weten dat wat God in Zijn dreigementen gesproken heeft, Hij dat ook achtervolgen zal; in zonderheid als ze daar mee spotten. Zie Ps. 5:18,19. Jer. 5:12. en dan Jer. 6:19.

Wij moeten dan vermaant zijn om God hier in na te volgen: dat is hetgeen wij gesproken hebben als iets goeds of tot God of tot ons naaste dat wij dat nakomen en volbrengen. zie Ps. 50:14. en 15:4. idem, Jac. 2:12.

Einde van de Lofzang van MARIA.